

Beretning 2023

Sektion 1 – Entreprenør

Indledning.....	2
Atypisk år.....	3
Nøgletal.....	16
Rekruttering.....	19
Kommunikation.....	23
Året der gik i DM-Arbejdsgiver..	24
Udstillinger.....	26
Årets kurser.....	28
Medlemsvirksomheder.....	31
Chefmøder.....	32
Climmar.....	33
Samarbejdsaftaler.....	34
ML-Statistik.....	39
Bestyrelsen.....	39
ML-bestyrelsesmøder.....	39

Det er en kold tid vi lever i

Det er en kold tid vi lever i. Her tænkes ikke temperaturmæssigt, selvom vinteren mærkes i år. Nej; her tænkes i relation til de mere geopolitiske elementer med krigen i Ukraine og Gaza og den hjemlige politiske situation, der også bliver mere og mere uforsonlig og kold. Bedst som man troede, at politikerleden ikke kunne blive større, ja så får den lige endnu et hak opad.

Forsyningskrisen blev til en energikrise – og på tærsklen til overenskomstforhandlingerne i foråret stod vi foran det, man bedst kan betegne som den perfekte storm. Vi havde en galoperende inflation på knap 9 %. Den ville lønmodtagersiden gerne omsætte til en reallønsstigning på minimum det samme niveau. Kiggede man på de historiske nøgletal for de danske virksomheder, gik det ganske godt, og dertil kom at beskæftigelsen var og er historisk høj. Så med rette tænkte fagbevægelsen, at her måtte være basis for en gedigen lønstigning. Overfor dette stod et erhvervsliv, som var historisk presset. Den høje inflation rammer også virksomhederne hårdt. Komponentmangel og leveringsproblemer vil række langt ind i 2024, og det er nærmest umuligt at skaffe kvalificeret arbejdskraft. Der var lagt brænde på bålet til en vanskelig overenskomstforhandling. En 1-årig overenskomstaf-tale ville måske give mening. Derved bandt parterne ikke hinanden i for lang en periode. I år – og så må vi se, hvordan verden ser ud. Men det endte med et kompromis – og en overenskomstperiode på 2 år.

Beretningen er i høj grad et tilbageblik på året, der er gået og en aktuel status. Status er, at vi har stået midt i en global energi- og forsyningskrise – og krigen i Ukraine har gjort os smertelig bevidste om, at der faktisk produceres en del komponenter til vores maskiner i Ukraine og Rusland. Det finder man ud af, når leveringerne stopper fra den ene dag til den anden. Dette gælder bl.a. stål, ledningsnet osv. Kort sagt bredspektret komponentmangel. Den afledte effekt heraf er, at leveringen af færdige maskiner

bliver forsinket og i nogle tilfælde også dyrere end budgetteret.

Når maskinen er forsinket, skal den eksisterende maskine køre flere timer og dermed også serviceres på en anden måde end den nye maskine. Det giver mere travlhed på værkstederne og ikke mindst i reservedelsforsyningen.

En af branchens helt store styrker er mangfoldighed og den brede portefølje hos medlemsvirksomhederne. Som branche- og arbejdsgiverforening spreder vores medlemsvirksomheder bredt – lige fra den lokale skov-, have- og parkforretning, over den klassiske maskinhandler og gaffeltrucks til importøren af globale entreprenørmaskiner. Mange af virksomhederne er også meget brede i deres produktporteføljer og services.

Birgitte Brunsgaard Jacobsen til EuroSkills i Gdansk i Polen

En af de store tilbagevendende begivenheder for os er EuroSkills, hvor dygtige unge fra hele Europa samles for at dyste om europamesterskabet i forskellige håndværksfag. EuroSkills blev i 2023 afholdt i Gdansk i Polen. Vores repræsentant var Birgitte Brunsgaard Jacobsen fra Sjørup Group, som dystede i kategorien Heavy Vehicle Technology. Birgitte er den første kvindelige deltager, der har repræsenteret vores branche ved et internationalt mesterskab. Hun gjorde det virkelig flot og kom hjem med en Medallion of Excellence.

Vi vil gerne hylde de unge, der vælger at gå forrest og vise vores fag frem på flotteste vis!!

Atypisk år

Året har været præget af forskellige udfordringer. Det startede næsten normalt, senere tog tørken over, hvilket satte væksten både i haver og anlæg i stå, og dermed også mindre efterspørgsel med hensyn til salg og vedligeholdelsesarbejdet. Til gengæld har græssæsonen, da der først kom vand - og dermed vækst, trukket længere ud end normalt.

Der har været en positiv effekt af Covid-19, da private kunder gerne vil investere i kvalitetsmaskiner og teknologi, det på trods af inflation og billigere alternativer i byggemarkeder og varehuse. Dette medvirker til, at salget mange steder har været tilfredsstillende. Dog er der sidst på den længere sæson en mindre tilbagegang på salget af nye maskiner.

Leveringstiden på maskiner er for mange blevet nedjusteret, for nogle helt væk, der er endda begyndt at blive opbygget lagre af maskiner, idet en del kunder har været afventende med at investere. Dette forventes at kunne udlignes med et større salg i løbet af 2024.

I forhold til maskiner og reservedele er kundernes omstillingsparathed med til, at kræve andre varer på hylderne, idet fossildrevne maskiner hurtigt bliver skiftet ud med el og batteri-drevne. Udviklingen betyder, at der ofte skal opdateres software, fejlsøges, justeres osv., hvilket kræver en opkobling med en pc og specialprogram.

Denne omstillingsparathed gør sig også gældende for byggeriets maskiner, kunderne vil gerne købe. Producenterne er efterhånden også blevet klar med flere modeller, så det bliver et område, hvor vi i fremtiden vil se en større efterspørgsel.

Beskæftigelsen i Danmark er historisk høj. Regionalt er det meget forskelligt, hvor let man har ved at tiltrække arbejdskraft til forretninger og værksteder. Nogle steder er det nærmest umuligt at få folk, og man er nødsaget til at tilbyde højere timeløn for at tiltrække og fastholde medarbejdere, hvilket selvfølgelig betyder højere timepriser for slutbrugerne.

Også på maskinførerområdet kan det være svært at finde de "rigtige" folk. På dette område kan man modsat værkstedspersonalet måske erstatte en maskinfører med GPS/RTK styrede selv-kørende maskiner (robotter), da teknologien efterhånden kan implementeres på mange forskellige maskiner. Dette giver andre opgaver til forretningerne og personalet, som skal rådgive, igangsætte, servicere og håndtere disse nye teknologier.

Krig har vi desværre også stadigvæk. Ukraine krigen er dog blevet "diminueret" til "en glemt krig", fordi en anden "glemt krig" er blusset op igen, da Hamas valgte at angribe en Israelsk festival, hvor de slog mange sagesløse civile ihjel og tog en del gidsler. Israel har svaret

hårdt igen og har ligeledes slået mange civile ihjel, hvilket efterfølgende har ført til demonstrationer i mange lande, hvor der demonstreres både for Palæstina men også for Israel. Det er en krig, som desværre har ulmet under overfladen i mange år, og som måske aldrig bliver helt endegyldigt afsluttet?

Krige, inflation, høje renter og nye ejendomsvurderinger er alle faktorer, som trækker lidt i en nedadgående retning i forhold til investeringslyst og formåen.

Transportbranchen foreslog regeringen en generel afgift på diesel, i stedet for en km baseret CO2 afgift – nu ser vi at begge dele kan blive virkelighed for at tage hensyn til miljøet.

Vejret i 2022

Vejret vil blive husket for - i perioder - at have været ekstremt varmt, solrigt og tørt. Vi fik således fire nye vejrekorder på de klimatiske hovedparametre, nemlig:

- Højeste maksimumtemperatur i juli med 35,9° C
- Nedbørfattigste marts måned med 4,2 mm
- Solrigeste marts måned med 238,6 timer
- Solrigeste forår med 711,2 timer

December havde den laveste temperatur på -18,0° C. Det er 12 år siden, at vi har målt lavere temperaturer i december (2010 med -23,0). Set i forhold til referenceperioden 2011-2020 var antal døgn med skybrud i 2022 normale, men lynnedslag en del lavere.

VEJRET 2022

Måned	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	Året
Middeltemperatur (°C)	4,1	4,6	3,7	6,5	11,5	15,8	16,4	18,2	13,7	11,7	7,5	1,5	9,5
Nedbørsum (mm)	51,5	129,0	4,2	35,3	43,4	60,1	44,3	45,5	86,5	67,3	53,8	76,7	693,8
Solskinssum (h:mm)	99,7	45,0	239,6	249,1	223,7	217,8	222,0	239,6	199,2	208,4	111,3	46,3	1.884,9

NORMALVÆRDIER (1991-2020)

Måned	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	Året
Middeltemperatur (°C)	1,6	3,5	3,3	7,2	11,4	14,5	16,0	16,9	13,6	9,4	5,5	2,8	8,7
Nedbørsum (mm)	66,3	50,3	46,4	38,5	47,8	64,5	65,6	82,1	74,7	83,2	70,3	70,9	739,1
Solskinssum (h:mm)	97,0	65,1	130,6	188,7	236,6	277,3	277,8	197,9	143,5	99,1	51,8	42,9	1.668,6

AFVIGELSER FRA NORMALEN

Måned	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	Året
Middeltemperatur (°C)	2,5	2,5	0,4	-0,6	0,1	0,9	-0,5	1,1	-0,4	2,3	2,0	-1,3	0,8
Nedbørsum (mm)	-13,8	79,7	-42,2	3,2	-3,9	-4,2	-21,5	33,6	11,8	-15,9	-16,5	6,8	-68,3
Solskinssum (h:mm)	2,7	15,9	109,0	60,9	-19,9	-0,5	-5,9	41,7	55,5	9,3	-18,5	3,7	215,4

2023 – Vejrrekordernes år

Danmarks seneste nedbørrekord på 905 mm fra 1999 og 2019 må nu se sig slået efter få år på tronen. 2023 har nemlig – over en uge før årets udgang – sat ny nedbørrekord, da der i løbet af formiddagen den 20. december samlet er målt over 907 mm.

Med 10 dage tilbage af 2023, og en vejrudsigt der lyder på ustadigt, blæsende og vådt vejr, kan den nye rekord blive markant.

Rekorden, det mest nedbørrige år siden målingernes start i 1874, er næsten en lille babushka-dukke af rekorder og ekstremer. Rekorden gemmer nemlig på flere rekorder måned for måned.

Ifølge klimatolog Mikael Scharling er det især januar og juli, der har gjort udfaldet for den markante rekord:

- Både januar og juli bød på nye månedsrekorder i nedbør, mens marts og oktober røg ind på top ti. Alle fire måneder gav tilsammen 492 mm nedbør - 232 mm mere nedbør end normalt. Det er ganske voldsomt, fortæller klimatologen.

Et andet kuriosum ved 2023 er de ekstremt store udsving, der har været på nedbøren. En tørke, der tog til i løbet af foråret, endte brat, nærmest som skolernes sommerferie begyndte. Det har Mikael Scharling også bidt mærke i.

- Det er bemærkelsesværdigt, at rekorden kommer et år, hvor den tørke, vi oplevede i løbet af maj og juni, havde nået et rekordhøjt niveau. Dermed er vejret gået fra den ene yderlighed til den anden, og 2023 skriver sig derfor også ind i vejrhistorien, som et år hvor nedbøren næsten var som en tændt eller slukket hane.

Nedbørsmængderne i november og december gjorde at 2023 endte med at blive et rekordvådt år, godt hjulpet på vej af bl.a. stormen Pia som også kunne levere lidt rekordmateriale.

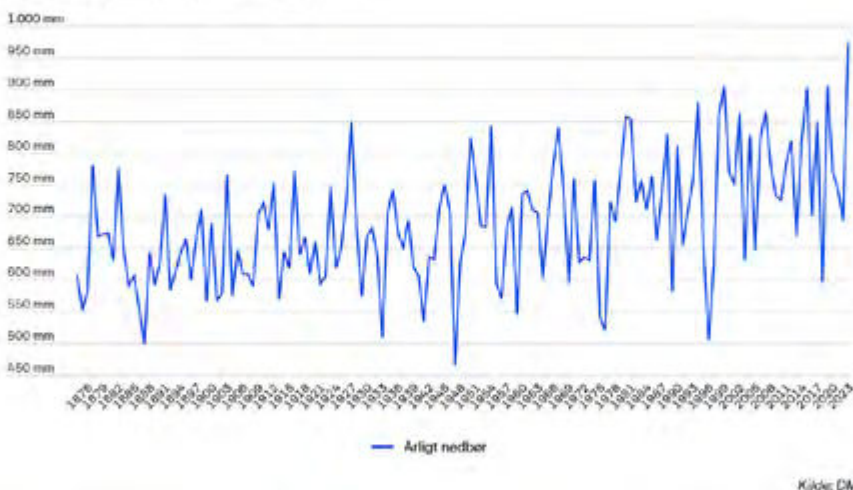
Vind

Stormen Pia passerede lige nord om Danmark den 22. december 2023, og havde et udbredt område syd for sig med kraftig vind og voldsomme vindstød. Som

Klimatologens top 5 over vejrbegebenheder i 2023

- Stormfloden 20. oktober skal nævnes: Det var i flere områder en 100-års hændelse forårsaget af et usædvanligt blæsevejr fra øst (klasse 1 på DMI's stormliste).
- Masser af nedbør, og perioder med mangel på samme. 2023 får sit navn på tre nye nedbørrekorder: to månedsrekorder (januar og juli) og årsrekorden. De krydres af flere arealmæssige store skybrud, 26. juni, 26. juli, 11. september og 3. oktober.
- Skybruddet 3. oktober var helt usædvanligt. Det var ikke blot det arealmæssige største, der er registreret siden 2011, hvor DMI begyndte at overvåge skybrud landsdækkende, det faldt også uden for det, vi kalder skybrudssæsonen fra maj til og med september, hvor langt de fleste skybrud falder.
- En ny middeltemperaturrekord for september skrev sig ind i annalerne, og måneden var tæt på at blive varmere end de tre foregående sommermåneder.
- Juni bød på en markant solskinsrekord.

Nedbør i Danmark siden 1874

altid er det kyster med pålandsvind, der fik den kraftigste vind, men Pia sørgede også for, at hele landet fik naturens kræfter at føle.

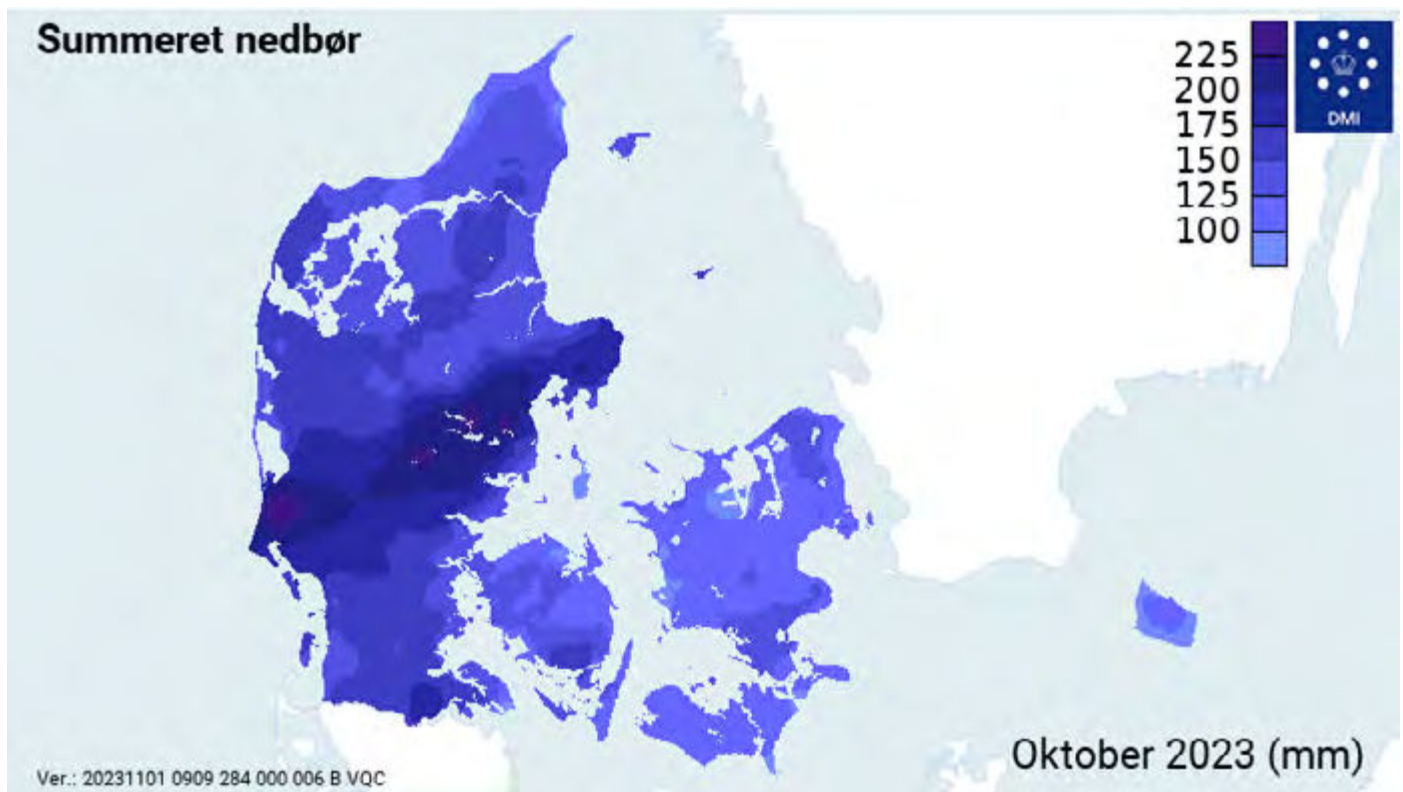
Trods Pia's voldsomhed, holdt middelvinden sig lige under storm mange steder inde i landet – derfor ender Pia som en regional klasse 2 storm på DMI's stormliste.

Michael Scharling er klimatolog ved DMI og sikrer at DMI's målinger bliver kontrolleret, og sørger for at storme og blæsevejr bliver opgjort korrekt på stormlisten. -Pia blev en regional klasse 2 storm. Altså samme klasse som stormen Otto, som vi havde besøg af i februar 2023. Pia var alligevel

mere markant. Dels var Pia arealmæssigt mere end dobbelt så stor som Otto, og hvis den kraftige vind havde været lidt mere udbredt, var den blevet til en klasse 3 storm, fortæller Mikael Scharling og tilføjer:

- Vindhastighederne lå også på et væsentligt højere niveau end Ottos og kun lidt under de vindhastigheder vi så under stormen Gorm for 8 år siden.

Pia blev dog kun regional, fordi det var under 30 % af kysterne, der fik storm i midelvind. Inde i landet og dermed størstedelen af landet lå under storm i midelvind.

Højeste middelvind tilkom en stor del af den jyske vestkyst. Torsminde løb af med den absolut højeste middelvind på 30,3 m/s – stærk storm.

Mens middelvind af storm var forbeholdt de mest udsatte kyster, var vindstød af stormstyrke mere udbredt. Igen skal de kraftigste vindstød findes på Vestkysten. Vindstødene kom op på orkanstyrke og lød på 44,0 m/s ved Thyborøn, da det gik hårdest for sig. Orkan starter ved 32,6 m/s på Beaufortskalaen.

Nedbørsmængderne, vandmættede jorde, og tidevand sammen med vind, giver tilsammen et dårligt resultat i forhold til at kontrollere vandmængderne, og stiller store krav til de kystnære kommuners kyst/ klimasikringsanlæg, hvilket der formentligt skal investeres en del midler i fremover.

Unormalt i dag – mere sandsynligt i fremtiden

DMI's Klimaatlas giver et bud på, hvordan blandt andet nedbøren vil ændre sig i et varmere klima - omkring midten og slutningen af dette århundrede.

Der vises flere mulige scenarier for fremtidens klima alt efter hvor meget CO₂, der på globalt plan udledes til atmosfæren fremover.

Rasmus Anker Pedersen, klimaforsker og enhedsleder ved Nationalt Center for Klimaforskning ved DMI, mener, at den våde oktober 2023 er et billede på, hvad vi kan forvente at se mere af i et fremtidigt varmere klima, hvor varme og nedbør om efteråret går hånd i hånd.

– Et varmere klima i Danmark betyder også et vådere efterår. Sommerens samlede nedbør ændres formentlig ikke meget, men både vinter, forår og efterår bliver vådere end i dag. Når der gennemsnitligt falder mere regn, bliver de vådeste dage, uger og måneder også vådere, end vi har været vant til – faktisk ser vi, at ekstreme flytter sig mere end gennemsnittet, så de vådeste dage kan gå hen og blive endnu mere våde, siger klimaforskeren.

Ifølge Klimaatlas stiger efterårsnedbøren med cirka 6 % frem mod slutningen af dette århundrede, hvis man følger det mellemhøje scenarie for udledning af drivhusgasser. Den vådeste efterårsdag,

vi i gennemsnit vil opleve, vil få cirka 9 % mere nedbør end i dag.

Mørket vandt

Mens nedbøren var overdådig, var mængden af solskin i oktober 2023 ydmyg. I oktober skinnede solen på landsplan i 69,9 timer. Det er 30 % under normalen på 99,1 timer, og kun lige uden for top-10 over solfattigste oktober måneder.

Middeltemperaturen endte på 10 °C noget over det normale, der er på 9,4 °C. Selvom oktober således var mild, har den syv gange de foregående 10 år været varmere end i år.

Industrien købte el og naturgas for 20 mia. kroner i 2022

Priserne på elektricitet og naturgas steg kraftigt i 2022 i forlængelse af store stigninger i 2021. Ved antagelse af et uændret forbrug af elektricitet og et 20 % mindre forbrug af naturgas, sammenlignet med 2020, er det estimeret, at industriens udgifter til de to energiformer vil lande tæt på 20 mia. kroner i 2022 mod ca. 5,7 mia. i 2020. De senest opgjorte priser viser, at for en mellemstor industrivirksomhed var elektricitet (inkl. distribution og nettoafgifter) tæt på fire gange så dyrt i andet halvår 2022 som for året 2020. Naturgas er steget endnu mere, og prisen var næsten fem gange så høj i andet halvår 2022 som i 2020, især påvirket af Ruslands invasion af Ukraine.

Udledninger af drivhusgasser

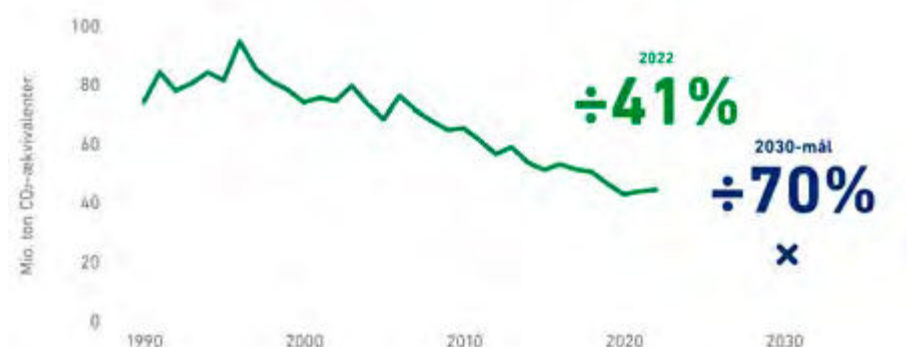
Når vi som samfund ønsker at gøre noget ved klimaforandringerne, retter vi fokus mod udledningen af drivhusgasser. En stigende koncentration af drivhusgasser i atmosfæren medvirker til drivhuseffekten, der ændrer klimaet på jorden.

I 2022 udledte vi 44 mio. ton CO₂-ækvivalenter, når man ser på udledningen inden for Danmarks grænser. Det svarer til 7,5 ton CO₂-ækvivalenter pr. indbygger i Danmark.

Drivhusgasudledning i Danmark i 2022

Reduktion af drivhusgasudledning i Danmark

Anm.: Udledning i Danmark ekskl. CO₂ fra afbrænding af biomasse samt udledning og optag fra jordbund og skove.
Kilde: www.statistikbanken.dk/DRIVHUS og Klimaloven

Danmark har et politisk mål om at nedbringe drivhusgasudledningen med 70 % fra 1990 til 2030. Målet er vedtaget i klimaloven. I 2022 havde vi i Danmark reduceret drivhusgasudledningen med 41 % siden 1990.

Internationale aftaler og nationale målsætninger måler oftest udviklingen

siden 1990. Dette pejlepunkt startede med Kyotoaftalen, som var den første aftale, der forpligtede landene til at nedbringe den samlede globale udledning.

Hvad er drivhusgasser?

De vigtigste drivhusgasser er kuldioxid (CO₂), metan (CH₄), lattergas (N₂O) og F-gasser (HFC, PFC, SF₆ og NF₃ som anvendes som fx kølemiddel). En stigende koncentration af drivhusgasser i atmosfæren medvirker til drivhuseffekten, der ændrer klimaet på jorden.

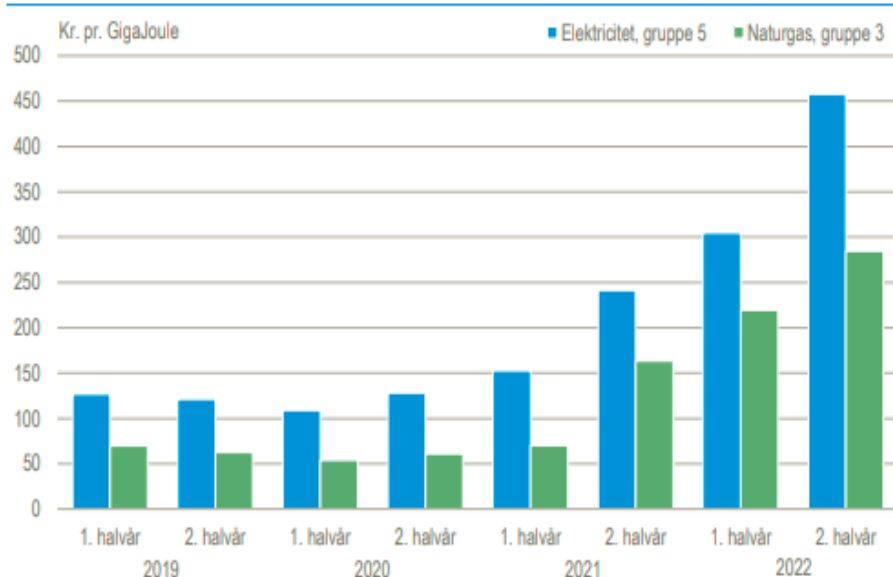
Drivhusgasser udledes bl.a. ved afbrænding af benzin og olie, fra husdyr og anvendelse af gødning og fra cementproduktion.

De enkelte drivhusgasser bidrager forskelligt til drivhuseffekten afhængigt af deres koncentration og evne til at absorbere varmestråling. For at kunne måle den samlede udledning omregnes til en fælles enhed, som kaldes CO₂-ækvivalent.

Tre måder at opgøre udledningen af drivhusgasser på

Udledning i Danmark bliver brugt til at følge udviklingen i forhold til internationale klimamålsætninger, fx indberetning til FN og forpligtelserne i Parisaftalen og Danmarks egne målsætninger i Klimaloven.

Priser på elektricitet og naturgas for erhvervskunder

Anm.: Priserne er inklusiv nettoafgifter (niveau 2). For elektricitet er den viste pris for et årsforbrug mellem 20.000 og 69.000 MWh. For naturgas er prisen for et årsforbrug mellem 10.000 og 99.000 GJ. Prisen dækker ledningsgas, der primært udgøres af naturgas, men også indeholder bionaturgas. Priserne opgøres halvårligt for henholdsvis 7 og 5 størrelsesgrupper.

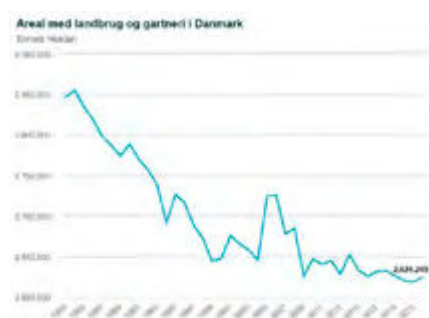
Kilde: www.statistikbanken.dk/energi2 og [energi4](http://www.statistikbanken.dk/energi4).

Udledning fra dansk økonomi, inkl. danske transportvirksomheder i udlandet indeholder ud over udledningerne i Danmark også udledning fra international transport, herunder især udledninger fra danskopererede skibes brug af olie, der tankes i udlandet. Opgørelsen gør det muligt at analysere sammenhængen mellem forskellige økonomiske aktiviteter og påvirkninger af miljø og klima.

Det danske klimaaftryk er de udledninger, som skabes af dansk forbrug og anden endelig anvendelse – uanset om udledningerne sker i Danmark eller i andre lande via import af varer til Danmark. Udledninger fra produktion til dansk eksport medregnes til gengæld ikke. Klimaaftrykket viser, hvordan dansk forbrug bidrager til den globale udledning af drivhusgasser.

Her kommer udledningerne fra

De danske udledninger af drivhusgasser stammer fra en lang række aktiviteter knyttet til produktion og forbrug. Det kan fx være fra landbrugs-,

energi- og industriproduktion eller fra familiernes forbrug. Da den danske økonomi har en stor aktivitet inden for transport i udlandet, stammer en stor del af den samlede udledning fra danske transportvirksomheder i udlandet. Hvordan vi bruger vores arealer - til fx landbrugsafgrøder eller skov - har også indflydelse på vores udledning.

Virksomhedernes udledning af drivhusgasser

Der har været størst fald i udledningen fra branchen forsyningsvirksomhed, som omfatter fx kraftværker og vindmøller. Landbrug, skovbrug og fiskeri er den branche, der udleder mest i Danmark. Branchens andel af erhvervslivets samlede udslip er øget siden 1990, fordi udledningen er faldet væsentligt mere i andre brancher. Øvrige virksomheder er fx handel og transport, bygge og anlæg, offentlig administration og serviceerhverv, og de står samlet for ca. en fjerdedel af udledningen fra erhvervslivet.

Her kan man jo godt undres over den fuldstændig ens udledning fra landbrug, skovbrug og fiskeri, når landbrugsarealet har været så svingende i samme periode.

Energiforsyning

En stor del af udledningen af drivhusgasser stammer fra produktion og forbrug af fossil energi. Danmarks samlede produktion af energi måles i PJ, som står for petajoule og anvendes til

måling af energiindhold, hvilket gør det muligt at sammenligne på tværs af energityper. Danmarks energiproduktion består af olie, naturgas og vedvarende energi som fx biomasse, vind- og solkraft.

Danmarks samlede energiforbrug har været nogenlunde konstant siden 1990. I en periode mellem slutningen af 1990'erne og midten af 2010'erne var Danmark selvforsynende med energi. De seneste år har Danmark importeret energi for at dække forbruget.

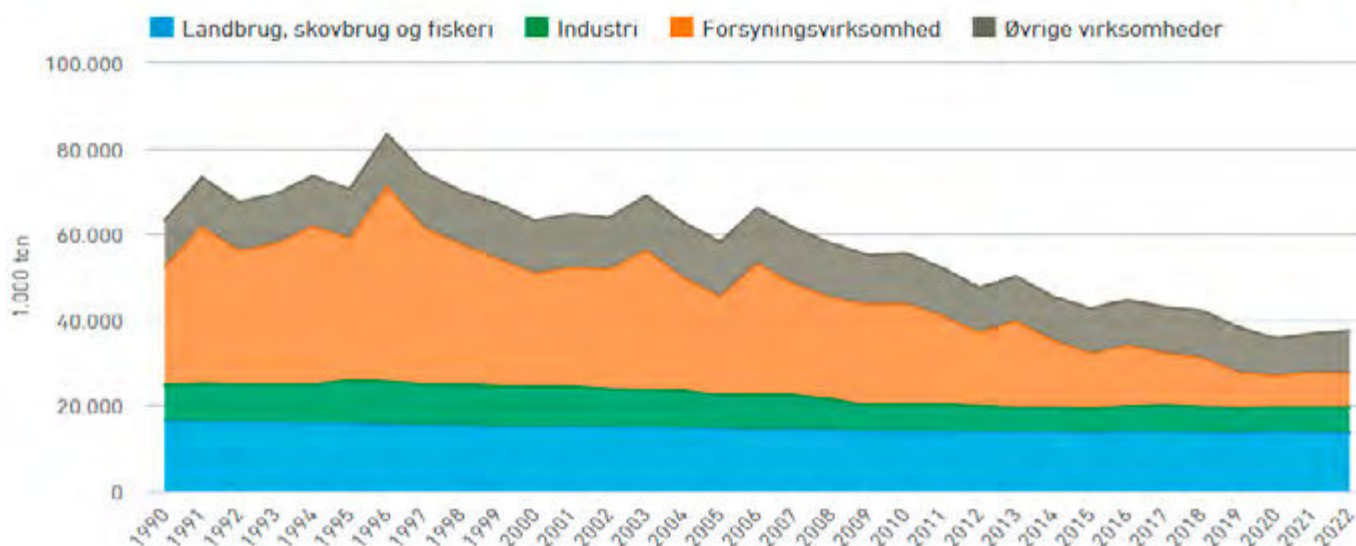
International transport fylder meget i den danske økonomi, og derfor udgør udledningen fra brændstof til danske transportvirksomheder i udlandet en væsentlig del af den samlede udledning. Det gælder især danske fragtskibe, men også fly og lastbiler.

Internationale sammenligninger

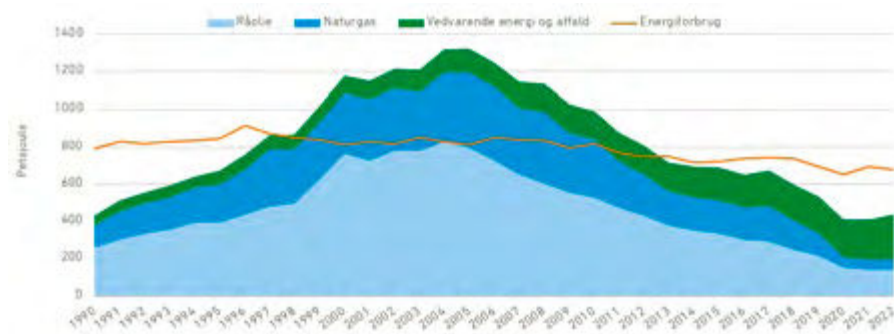
Set i forhold til den globale udledning af drivhusgasser fylder den danske udledning blot en ganske lille del. Der er selvfølgelig forskel på, hvor stor udledning der kommer fra store lande med en stor befolkning og mindre lande som Danmark. Store lande og økonomier som fx

Udledning fra forskellige brancher

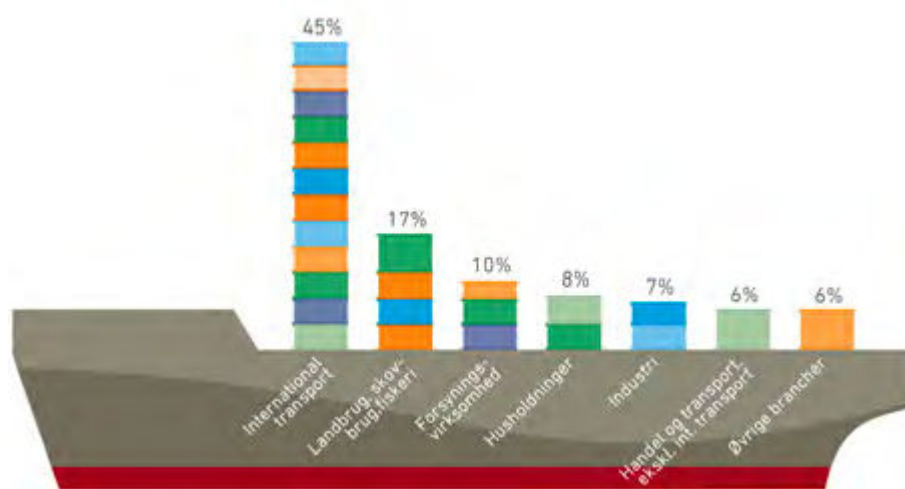

Produktion af primær energi og bruttonenergiforbrug i Danmark

Energiforbruget er opgjort uden danske transportvirksomheder i udlandet.

Udledninger af drivhusgasser fordelt på brancher. 2022

Kilde: www.statistikbanken.dk/DRIVHUS

Kina og USA er også de største udledere af drivhusgasser.

Drivhusgasser pr. indbygger i europæiske lande

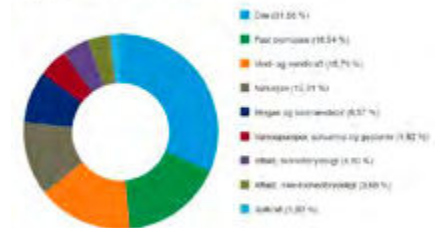
I stedet for at se på de enkelte landes udledninger af drivhusgasser kan man se på den gennemsnitlige udledning pr. indbygger. Den gennemsnitlige udledning fra en indbygger i Danmark er lidt lavere end EU-gennemsnittet. Højeste udledning i EU har Luxembourg, mens Sverige ligger i bunden bl.a. på grund af deres store produktion af ikke-fossil energi fra fx vandkraft.

Vedvarende energi i udvalgte lande

Sammenligner man vedvarende energis andel af energiforbruget i Danmark med

Sammensætning af produktion af primær energi

Typing by handwritten translation: no | Feb 2022

i Danmark og vandkraft i Sverige, er eksempelvis den store andel vedvarende energiproduktion i Brasilien baseret på afbrænding af sukkerrør:

Er kød fra køer skyldig i al den udledning?

Landboforeningen Vestjysk: "Hvordan kan kød fra udtjente malkekvæg være en klimasynder?"

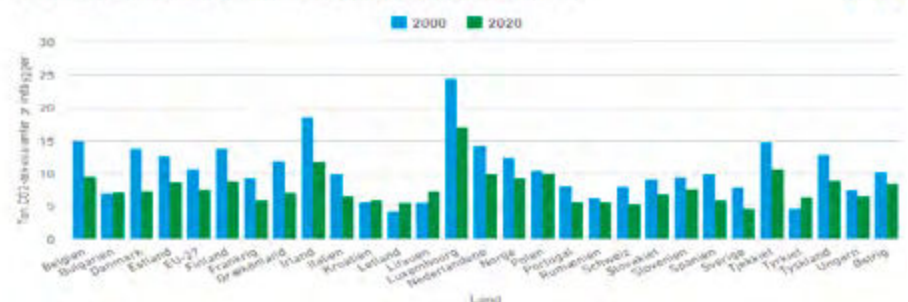
Det er kødsovsen, lasagnen og burgeren, der bliver fremhævet i mediernes dækning af den nye rapport "Danmarks globale forbrugsudledninger" fra Concito, hvori det fremgår, at oksekød alene står for 55 % af drivhusgasudledningen fra danskernes fødevarer.

Det har fået politikere til at åbne debatten om at lægge klimaafgifter på de danske børnefamiliers oksekødsbase-rede favoritter, som nu er udnævnt til den største klimasynder.

Men i landboforeningen Vestjysk i Ringkøbing stiller formand Jacob Spangsberg spørgsmålstegn ved, hvorfor der ikke bliver skelnet imellem de forskellige typer oksekød i mediedækningen.

- Der er ingen tvivl om, at oksekød har en høj udledning af drivhusgasser, men

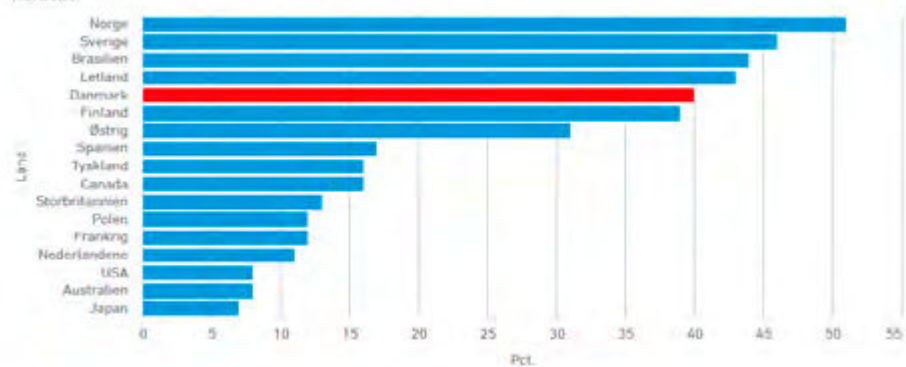
Udledning af drivhusgasser pr. indbygger (ændring over 20 år)

Hent flere tal i Statistikbanken om Drivhusgasser og indbygger ITEM90081

Vedvarende energis andel af energiforbruget

Tid: 2021

Hent flere tal i Statistikbanken om Vedvarende energis andel af energiforbruget (IEMA9003)

Klimabelastning i kg CO₂e pr. kg kød på kølle eller stier for de sortere

Kategori	Færdigvare	CO ₂ e pr. kg	Landbrug	SLUC	Forarbejdning	Emballage	Transport	Detal
Kød/Serker	Oksekød, lavt fedtindhold	35,86	31,91	6,05	-2,60	0,18	0,13	0,00
Kød/Serker	Oksekød, højt fedtindhold uden kappe, rø	45,69	39,65	7,68	-2,41	0,14	0,63	0,00
Kød/Serker	Oksekød, mørbrad, oksekød, rø	151,95	133,45	25,65	-8,11	0,14	0,63	0,00
Kød/Serker	Oksekød, hakket, 10-15% fedt, rø	32,51	28,56	5,46	-1,78	0,14	0,12	0,00
Kød/Serker	Oksekød, kølle/stier, rø	45,69	39,65	7,68	-2,41	0,14	0,63	0,00
Kød/Serker	Oksekød, hakket, 15-20% fedt, rø	30,84	26,90	5,16	-1,47	0,14	0,12	0,00
Kød/Serker	Oksekød, lundefælg med mørbrad, rø	80,89	70,72	13,70	-4,30	0,14	0,63	0,00
Kød/Serker	Oksekød, hakket, 5-10% fedt, rø	34,19	30,26	5,75	-2,09	0,14	0,12	0,00
Kød/Serker	Kvægsskud, oksekød	34,11	28,01	6,66	-0,38	0,02	0,14	0,03
Kvægsskud/oksekød med ingredienser mm.	Bygghøns, oksekød, oksekød	0,52	0,12	0,04	0,16	0,13	0,06	0,01
Kvægsskud/oksekød med ingredienser mm.	Oksekød, oksekød, oksekød, oksekød, færdig	7,26	4,98	0,99	0,01	0,41	0,07	0,01
Tilberedte/konserverede færdigvarer	Lamsekød, oksekød, færdigvarer	8,85	6,60	1,31	0,01	0,64	0,21	0,00
Tilberedte/konserverede færdigvarer	Færdigvarer, oksekød, færdigvarer	4,14	2,16	0,45	0,73	0,64	0,12	0,03

det er forkert at fremhæve retter med hakket oksekød som de mest klimabelastende. Størstedelen af hakket oksekød i Danmark er produceret af udtjente malkekøer, og er derved et biprodukt af en allerede eksisterende produktion, fastslår Jacob Spangsberg og tilføjer:

- Hvis vi ikke skal spise malkekoen, efter den i fire-fem år har produceret mælk og bidraget til en vigtig industri i Danmark og til eksport, hvad skal vi så gøre med

den? Alternativet er jo at sende oksekødet til biogas, og det er i min optik slet ikke optimal ressourceudnyttelse. Koen er jo en forædler, der kan spise græs og deraf skabe højværdiprodukter i form af mælk og fløde, og senere genanvendes bæredygtigt som kød og læder, det skal vi naturligvis udnytte.

Importeret oksemørbrad

Hvis man slår op i Concitos egen "Den store klimadatabase", er der heller ingen tvivl om, at oksekød ikke bare er

oksekød. Her fremgår det f.eks., at hakket oksekød med 10 - 15 % fedt udleder 32,51 CO₂e pr. kg, imens et kilo oksemørbrad udleder 151,95 CO₂e. Altså, er der en forskel på mere end 119,54 CO₂e pr. kilo af de to kødtyper.

Environmental impact of beef by life cycle assessment (LCA) – 13 Danish beef productions systems

Sådan lyder titlen på en rapport udgivet af Aarhus Universitet i 2015.

Det er fastslået, at omkring 85 % af klimabelastningen fra en malkeko ligger på mælkeproduktionen, og kun 15 % på kødet.

Lige som Concito kommer rapporten frem til at oksekød lavet på baggrund af malkekøer ikke er helt SÅ stor en synder, som man ofte hører i medierne. Ovenikøbet udleder den økologiske ko mere CO₂ i forhold til den konventionelle – ikke meget, men de "rigtige" signaler, meninger mm. kan altså vise sig at være forkerte, hvis kikkerten er mod CO₂ belastningen.

- Størstedelen af de køer, der er i Danmark, er malkekøer, ikke kødkøer. De røde bøffer og oksemørbraden bliver typisk importeret fra blandt andet Sydamerika, hvor der er en ineffektiv produktion med høj udledning af drivhusgasser. Så hvis man som forbruger, gerne vil reducere sin klimabelastning ved at spise mindre oksekød, er der altså meget mere at hente ved at droppe de importerede røde bøffer end ved at droppe den danske kødsovs, siger Jacob Spangsberg.

Lavere efterspørgsel

Kigger man nærmere i rapporten "Danmarks globale forbrugsudledninger" fremhæver tænketanken Concito også sammenhængen mellem den danske mælkeproduktion og hakket oksekød.

I rapporten bliver det slået fast, at en lavere eller højere efterspørgsel på hakket oksekød ikke vil have nogen umiddelbar indvirkning på mængden af køer i Danmark, da mælkeproducenterne ikke justerer deres bestand efter efterspørgslen på kød, men efter efterspørgslen på mælkeprodukter.

Table A. Environmental impact of different types of beef products, per kg meat

Trade mark/sub-classes/production system	GWP, Kg CO ₂ e ¹⁾	Primary energy, MJ	Acidification, g SO ₂ -eq.	Eutrophication, kg NO ₃ -eq.	Biodiversity damage, PDF-index	System Id ³⁾
Veal (8-12 months at slaughter)						
Danish calf ²⁾	10.4	36.0	148	0.8	7.2	1
Calf, Limousine (free range)	32.0	37.0	430	2.3	5.2	10
Young cattle (12-24 months at slaughter)						
Young bull, dairy based ²⁾	10.5	38.5	142	0.8	8.1	2
Young bull, Limousine	31.0	37.2	420	2.3	4.4	11
Heifer, Limousine	30.8	30.1	398	2.1	10.3	12
Young bull, Highland	41.9	27.4	498	2.3	50.6	7
Heifer, Highland	45.8	28.6	540	2.1	77.0	8
Beef (> 24 months at slaughter)						
Steers, dairy based ²⁾	19.4	28.6	243	1.5	1.7	3
Steers, organic, dairy based ²⁾	18.8	26.3	235	1.3	1.2	4
Dairy cow ²⁾	11.1	30.2	118	0.7	4.6	5
Dairy cow, organic ²⁾	11.5	29.0	99	0.6	1.4	6
Beef cow, Limousine	11.3	9.9	143	0.8	1.3	13
Beef cow, Highland	12.9	7.5	155	0.8	19.9	9

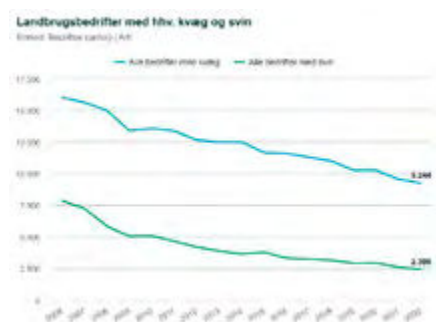
1) Dairy based systems are based on Danish Holstein

2) GWP exclusive contribution from soil carbon changes (soil C) and indirect land use change (ILUC)

3) These numbers for identifying each production system are also used in the report by Pontoppidan and Madsen, 2014.

En lavere efterspørgsel på mælkeprodukter vil derfor på sigt reducere antallet af køer i Danmark, da mælkeproducenterne i så fald vil få behov for en mindre produktion. Hvis efterspørgslen på kød ikke falder tilsvarende, vil det blot øge behovet for importeret oksekød fra mere ineffektive produktioner, og derved i sidste ende hæve klimabelastningen.

- Hele regnestykket omkring klimabe-

lastningen på hakket oksekød er meget mere kompliceret, end det umiddelbart bliver fremstillet i medierne. Der er simpelthen brug for flere nuancer i oksekødsdebatten, fastslår Jacob Spangsberg.

– Kilde: Effektivt Landbrug

Reelt bør vi droppe diskussionen om afgifter på dansk kød. Skal der afgift på kød, bør det snarere være det importerede kød af dedikeret kødkvæg. Problemet er, at det reelt er et meget lille produkt og dermed et meget lille problem for danske forbrugere.

Politikerne bør snarere droppe kød-hetzen og f.eks. i stedet se på flyrejser, for de er ikke afgiftsbelagt, og om noget ren luksus, der reelt kunne spares væk uden, at det påvirker vores sundhed.

Politikerne kunne starte med selv at droppe flyveturene og tage toget i stedet og dermed vise vejen for landets borgere.

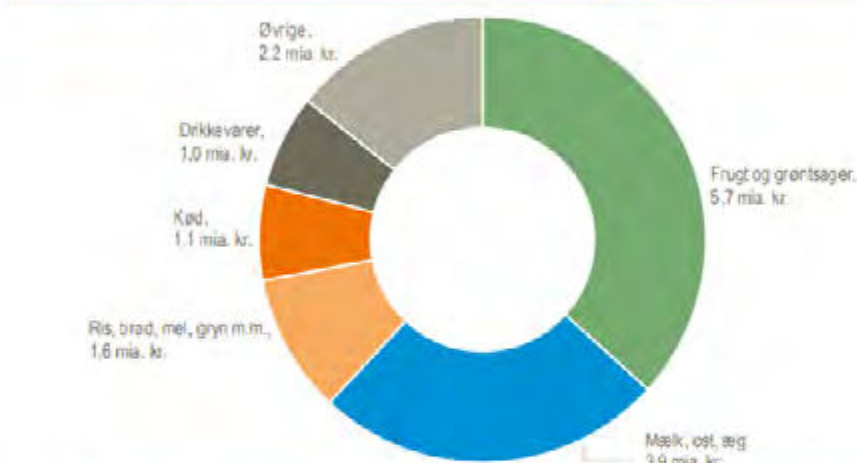
– Kilde: Growz, den grønne tænketank

Fald i økologisk detailsalg

Stemmer forbrugerne med deres valg ved køledisken?

Detailsalget af økologiske fødevarer i 2022 faldt 3 % og endte på 15,5 mia. kroner. Faldet sker på baggrund af en kraftig vækst frem til 2020. Målt i mængder er faldet 9 %

Detailsalget af økologiske fødevarer, fordelt på varegrupper, 2022

Anm.: Inkl. moms.

Kilde: www.statistikbanken.dk/eko3

større, da kiloprisen steg på de fleste varer. Detailsalget af alle økologiske fødevarer estimeres til 12 % af det samlede salg af fødevarer i 2022 mod 13 % i 2021.

Stort fald i salget af økologisk kød

Blandt de økologiske produkter faldt svine- og kyllingekød mere end gennemsnittet. Salget af svine- og kyllingekød fra 2021 til 2022 faldt i kroner 22 % (26 % i mængde). Kyllingekød faldt 17 % (27 % i mængde). Salget af oksekød faldt 4 %, dvs. tæt på faldet i alle økologiske varer, men mængden faldt dog 20 %. Stigende kilopriser kan have påvirket salget i negativ retning, hvis konventionelle varer vælges i stedet, eller hvis billigere økologiske varegrupper erstatter dyrere. Det kan være tilfældet for kød, som har højere kilopriser end de fleste øvrige varegrupper. Generelt faldt omsætningen af økologiske varer fra 2021 til 2022, men steg dog i enkelte varegrupper. Det gjaldt f.eks. hvedebrød, som steg 29 % (13 % i mængde), og pasta som steg 18 % (3 % i mængde). I gennemsnit steg kilopriserne på de økologiske varer 6 % fra 2021 til 2022. Generelt steg forbrugerpriserne i Danmark mere end normalt i 2022, ikke mindst på fødevarer og energi. Den medvirkende årsag er stigende kompriser afledt af Ruslands invasion af Ukraine.

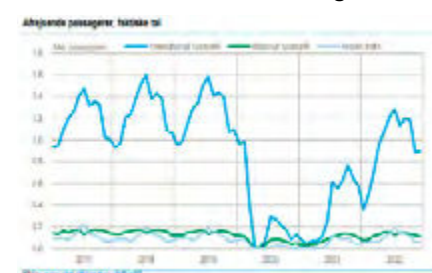
Okse og kalv er det mest populære økologiske kød

Salget af økologisk kød udgjorde 1,1 mia. kroner i 2022, svarende til 7 % af det

samlede salg. Heraf udgjorde okse- og kalvekød 335 mio. kroner fulgt af svine- og kyllingekød med 163 mio. kroner og kyllingekød med 135 mio. kroner. Kød pålæg udgjorde samlet 253 mio. kroner. Blandt salget af mælk, ost og æg på 3,9 mia. kroner udgjorde mælk i alt 1,4 mia. kroner, hvoraf hovedparten var mini- og skummetmælk. Salget af økologiske æg var på 781 mio. kroner, ost 647 mio. kroner og syrnede produkter, f.eks. yoghurt, 611 mio. kroner.

Frugt og grønt er den største økologiske varegruppe

Den største økologiske varegruppe var frugt og grønt med en omsætning på 5,7 mia. kroner i 2022, svarende til 37 % af omsætningen for alle varer. Den næststørste gruppe var mælk, ost og æg med et salg på 3,9 mia. kroner. Frem til 2016 var omsætningen af mælk, ost og æg større end frugt og grønt. Grøntsager udgjorde med 3,7 mia. kroner to tredjedele af frugt- og grøntomsætningen og frugt de resterende 2,0 mia. kroner. Bananer tegner sig alene for 619 mio. kroner og er den mest solgte vare inden for frugt og grønt med 4 % af det samlede detailsalg af økologiske varer. I Danmark er det økologiske areal

med gartneriafgrøder (primært frugt og grøntsager) vokset fra 13 % i 2012 til 32 % af det samlede areal af gartneriafgrøder i 2022. Samtidig er importen af økologisk frugt og grønt steget fra 0,5 mia. kroner til 2,3 mia. kroner. I tilgigt til detailhandlen, er foodservice (storkøkkener mv.) en stor aftager af økologiske fødevarer.

Luftfart fortsat markant under niveau før Covid-19

Trods en stigning på 137 % i forhold til 2021 var antallet af afrejsende passagerer i danske lufthavne i 2022 23 % færre end i 2019. I 2022 var der i alt 14,0 mio. afrejsende passagerer, hvilket svarer til et fald på 4,2 mio. i forhold til 2019. Dermed er der stadig et stykke op til niveauet før Covid-19. Pandemien sendte de internationale passagertal, som udgør langt hovedparten, i frit fald fra 16,4 mio. i 2019 til 3,8 mio. i 2020. Det er efterfølgende steget med 1,0 mio. passagerer i 2021 og yderligere 7,6 mio. i 2022 til i alt 12,5 mio. passagerer. Dette betyder, at der i 2022 var 24 % færre internationale passagerer end i 2019.

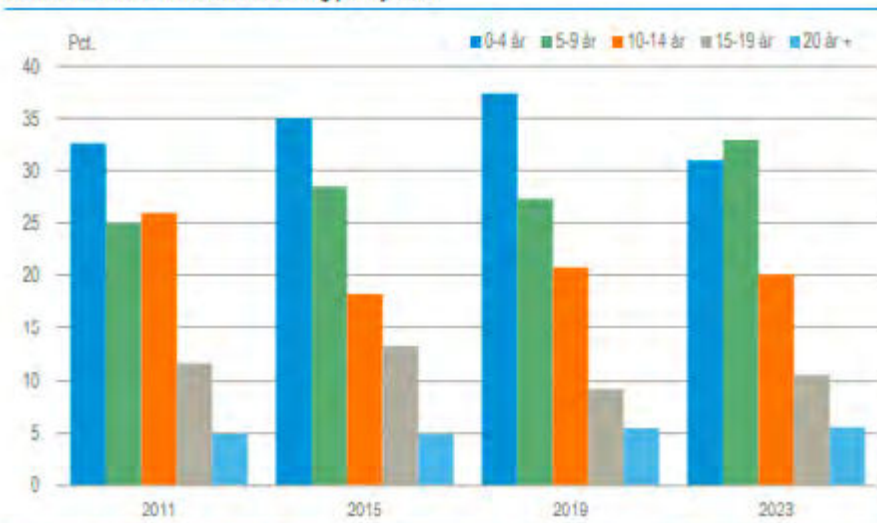
Københavns lufthavn mangler 4 mio. passagerer for at nå niveauet fra 2019

Selvom passagertallet steg med 6,4 mio. sammenlignet med 2021, var der i Københavns lufthavn et fald på 4 mio. passagerer i forhold til 2019. Lufthavnen mangler således 27 % passagerer for at nå niveauet før Covid-19. Billund er som den eneste lufthavn på niveau med 2019, mens Aalborg havde 7 % og Aarhus 16 % færre passagerer. Øvrige lufthavne havde 25 % færre passagerer end i 2019. Sammenligner man med 2021 var der pæne stigninger for alle lufthavne. Størst stigning var der for Aarhus lufthavn med en stigning på 210 %, mens Billund lufthavn havde 171 % og Københavns lufthavn 139 % flere afrejsende passagerer. Aalborg lufthavn og øvrige lufthavne havde hhv. 74 % og 30 % flere passagerer i 2022 end i 2021.

Luftfarten ramt af, at danskerne fortsat i stort omfang ferierer i hjemlandet

Luftfarten blev særligt hårdt ramt af Covid-19 og var i 2022 stadig markant under niveauet for tidligere år. I 2022 holdt danskerne i større grad end tidligere

Personbilernes alderssammensætning pr. 1. januar

Kilde: www.statistikbanken.dk/bil707 og bil6

ferie i Danmark, hvilket fremgår af overnatningsstatistikkerne. I 2022 var der i alt 39,6 mio. overnatninger på hoteller, feriecentre, vandrehjem, campingpladser og i lystbådehavne. Danske gæster stod for 25,6 mio. af de samlede overnatninger i 2022, svarende til 65 %. Det er 2,2 mio. flere danske overnatninger end i 2021 og 3,7 mio. flere end i 2019. Hotellerne havde i alt 18,5 mio. overnatninger, heraf var 11,6 mio. danske, hvilket er det højeste antal danske hotelovernatninger nogensinde.

Fem gange så mange personbiler som i 1963

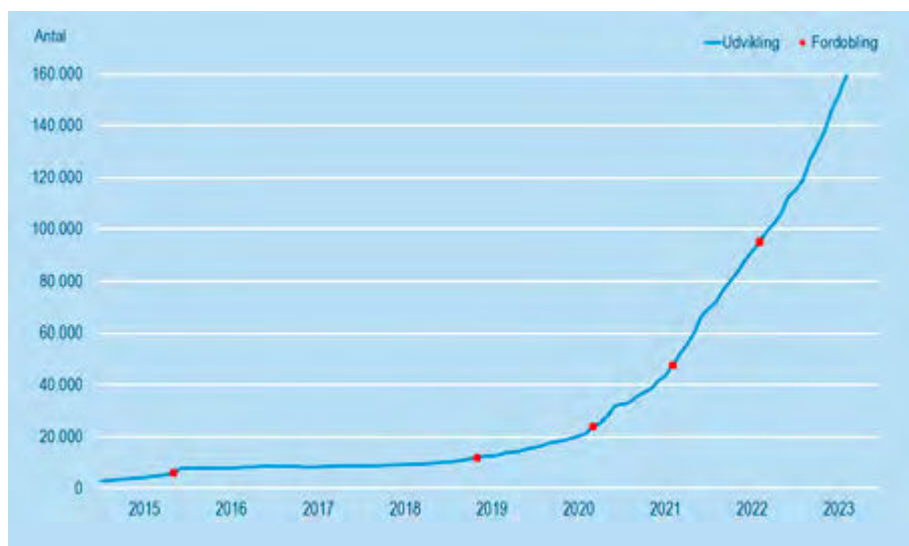
Der kører mere end fem gange så mange personbiler rundt på de danske veje ved årsskiftet 2022-2023 som i 1962-1963,

idet bestanden af personbiler er vokset fra 548.000 i 1963 til 2.801.100 i dag. I det samme tidsrum er befolkningen vokset fra 4,67 mio. til 5,93 mio. I 2022 er bilparken vokset med 13.500 biler netto (tilgang minus afgang), hvilket svarer til en stigning på 0,5 % i forhold til bestanden ved årets start. Det er den laveste nettotilgang siden 2002 og 2003. På tilgangssiden var 2022 præget af et lavt antal nye biler – 149.300 – mens der udgik 135.800 med den aldersbetingede afgang, den del af en bilårgang, der forsvinder fra et år til det næste. Afgangen, som svarer til 4,6 % af bestanden pr. 1. januar 2022, var relativ lav og på niveau med 2020 og 2021. Brugerne har med andre ord holdt ved deres "gamle" biler.

Udviklingen i bestanden af køretøjer. 1. januar 2019 til 1. januar 2023

Kilde: www.statistikbanken.dk/bil707

Kilde: Særkørsel på baggrund af Bilregistret

Alderssammensætningen afspejler nyregistreringer tilbage i tiden

Alderssammensætningen af bestanden primo 2023 er ikke kun et resultat af den nylige tilgang af nye biler, der ses som 0-4-årige i figuren nedenfor, men også af registreringsaktiviteterne mange år tilbage. F.eks. afspejler den høje andel af 5-9-årige i den aktuelle bestand det store antal nyregistreringer; især i årene 2015-2017.

Færre erhvervskøretøjer, flere personbiler

Den samlede bestand af motorkøretøjer var på 3.418.200 stk. ved årsskiftet. Siden 2018-2019 er bestanden vokset med 178.000 køretøjer eller 5,5 %. Der er kommet flere personbiler, sættevognstrækere og motorcykler og færre af alle andre motorkøretøjer. I absolutte tal var der 25.600 færre erhvervskøretøjer og 206.600 flere personbiler end for fire år siden.

De fleste elbiler købes af personer med høj indkomst, lang uddannelse og parcelhus

Salget af elbiler er steget kraftigt de seneste år. Blandt køberne er en overrepræsentation af familier i de højeste indkomstgrupper, med de længste uddannelser og som bor i parcelhus. Inden for de seneste 2½ år er 39 % af de nye elbiler købt eller leaset af de 10 % af familierne med de højeste indkomster.

Dem, der anskaffer sig en elbil, ligner ikke den gennemsnitlige dansker: Hvis man har et lønmodtagerjob på højeste niveau eller et toplederjob, en lang uddannelse, en høj indkomst og bor i et parcelhus – så har man en markant større sandsynlighed end andre personer i Danmark for at have købt en ny elbil det seneste to og et halvt år.

Af de 61.000 elbiler, der er købt eller leaset de seneste 2½ år, blev 39 % anskaffet af de 10 % af familier i den højeste indkomstgruppe.

Indkøbene af fossile biler er i samme periode mere jævnt fordelt i forhold til familiernes indkomst – dog stadig

med en vis overvægt i de højeste indkomstgrupper.

Geografisk mere lige fordeling

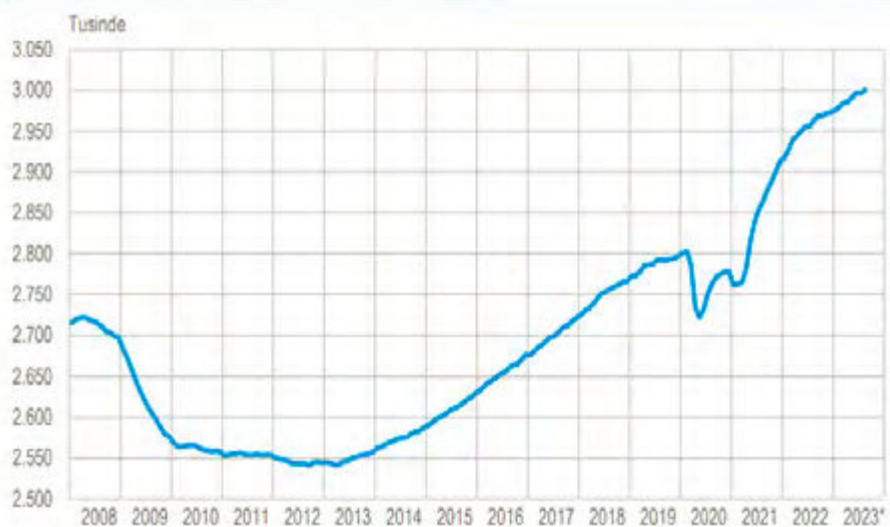
Elbilkøberne fordeler sig på stort set samme måde som befolkningen i forhold til, hvor store byer vi bor i. Fx bor 24 % af befolkningen og 22 % af elbilkøberne i hovedstadsområdet, mens 14 % af befolkningen og 13 % af elbilkøberne bor i landdistrikterne. I byer med et indbyggertal på mellem 50.000 og 100.000 (som fx Esbjerg og Kolding) bor 7 % af befolkningen – og knap 7 % af elbilkøberne.

På kommuneniveau tegner der sig et lidt mere varieret billede. I en håndfuld kommuner nord for København er der en synlig overrepræsentation af elbilkøbere i forhold til, hvor stor en andel kommunens indbyggertal udgør af befolkningen.

Rudersdal Kommune ligger i top målt på forskellen mellem andel af elbilkøbere og andel af befolkningen. Ud af alle de familier i hele landet, der har købt elbil inden for de sidste 2½ år, bor 2,29 % i Rudersdal, mens kun 0,87 % af alle familier i landet bor i kommunen. 0,95 % af de familier, der har købt elbil, bor i Hørsholm, mens kun 0,39 % af alle familier bor i kommunen. De andre i denne 'Top Fem' er Allerød, Furesø og Dragør.

I den anden ende ligger bl.a. Københavns Kommune, hvor 12,7 % af alle familier i landet bor – men kun 7,6 % af elbilkøberne.

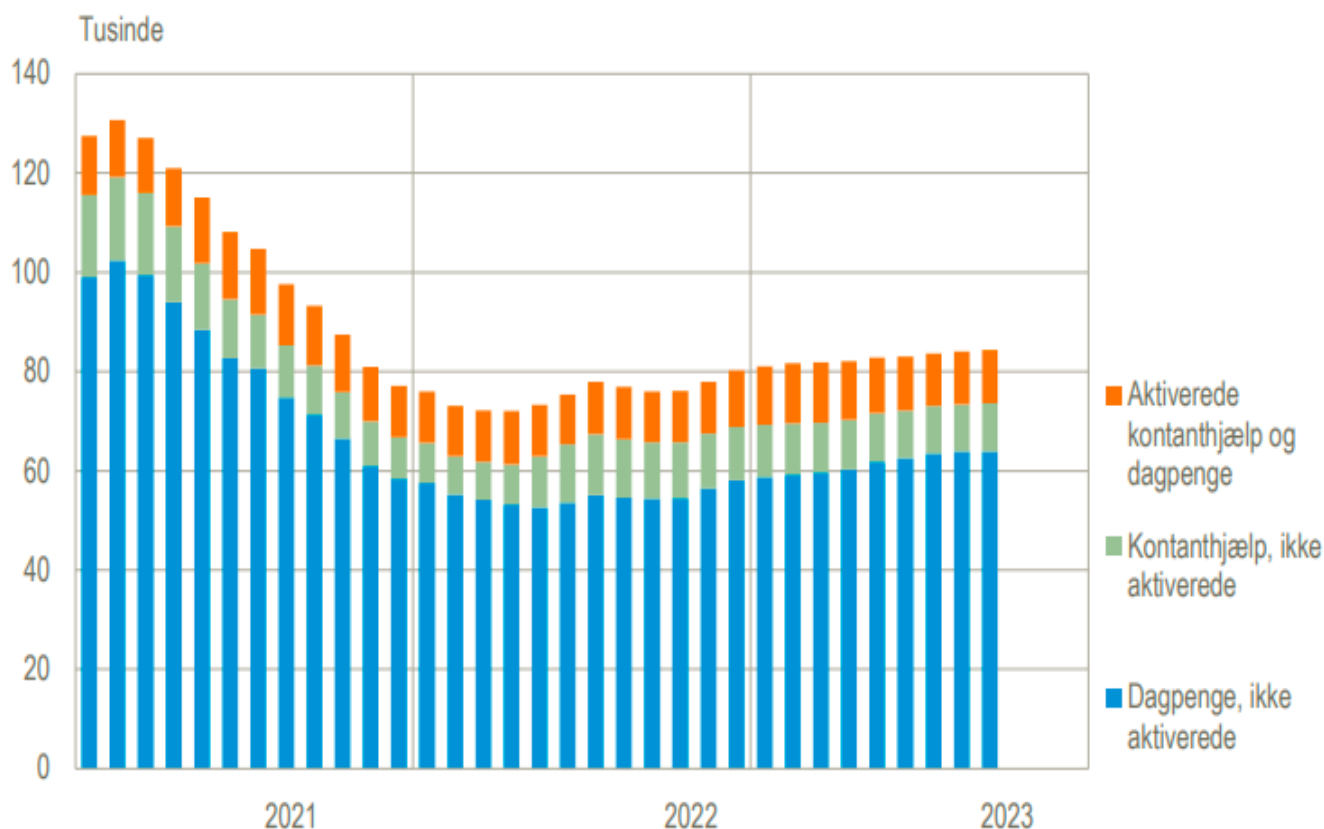
Personer med lønmodtagerjob, sæsonkorigeret

*Foreløbige tal.

Kilde: www.statistikbanken.dk/bsk03

Ledigheden, sæsonkorrigeret

Anm.: Ledigheden opgøres som bruttoledige omregnet til et fuldtidsbegreb; dvs. at opgørelsen inkluderer alle dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere, der er visiteret som jobparate eller åbenlyst uddannelsesparate, omregnet til fuldtidsledige.

Kilde: www.statistikbanken.dk/aus07

Over 3 mio. lønmodtagere i august

I august var der 3.000.600 personer med lønmodtagerjob. Fra juli til august steg antallet af lønmodtagere med 4.300 personer, hvilket svarer til en stigning på 0,1 %. Tallene i denne offentliggørelse er foreløbige og korrigeret for normale sæsonudsving.

Flere lønmodtagere både i det private og det offentlige i august

I sektoren virksomheder og organisationer, som primært består af private virksomheder, steg antallet af lønmodtagere med 3.300 personer i august. Det svarer til en stigning på 0,2 %. I sektoren offentlig forvaltning og service steg antallet af lønmodtagere med 900 personer i august, svarende til en stigning på 0,1 %.

37.000 flere lønmodtagere siden august 2022

Siden august 2022 er lønmodtagerbeskæftigelsen steget i 11 ud af 12 måneder, og i august 2023 var der 37.000 flere lønmodtagere sammenlignet med 12 måneder tidligere. I sektoren virksomheder og organisationer var der 29.100 flere lønmodtagere i august 2023 i forhold til august 2022. I offentlig forvaltning og service var der i august 7.900 flere lønmodtagere sammenlignet med 12 måneder tidligere.

Lille stigning i ledigheden i september

Fra august til september steg antallet af ledige med 300 til 84.400, hvorved ledighedsprocenten forblev uændret på 2,9 % af arbejdsstyrken. Det er 12. måned i træk, at ledigheden har været svagt stigende. Stigningen i september er fordelt nogenlunde ligeligt på

ikke-aktiverede ledige og aktiverede ledige. Ledighedsstigningen fra august til september er hermed uændret i forhold til ledighedsindikatoren, der blev offentliggjort den 12. oktober.

Flere ledige dagpengemodtagere

Den samlede ledighedsstigning i september er et resultat af 200 flere ledige dagpengemodtagere og et stort set uændret antal ledige kontanthjælpsmodtagere.

Færre ledige ukrainere under særloven

I september faldt antallet af ledige ukrainske flygtninge, der via særloven modtager kontanthjælp i form af selvforsørgelses-, hjemsendelses- og overgangsydelse, med 300 til 3.600 (ikke sæsonkorrigeret). Antallet steg umiddelbart efter Ruslands invasion af Ukraine fra ingen i marts 2022 til 6.100 i juli 2022. Herefter lå antallet stabilt omkring de 6.000 til og med februar 2023, hvorefter det er faldet gradvist.

Ledighedsprocenten steg for de 30-39-årige

Fra august til september steg ledighedsprocenten med 0,1 procentpoint for de 30-39-årige, mens den forblev uændret for de øvrige fem opgjorte aldersgrupper og for både kvinder og mænd. Det betyder, at kvinders ledighedsprocent fortsat er på 3,0 % og mænds på 2,7 %, samt at den højeste ledighedsprocent fortsat findes for de 25-29-årige, mens den laveste findes for de 16-24-årige.

Ledighedsprocenten steg i Østjylland og i Nordjylland

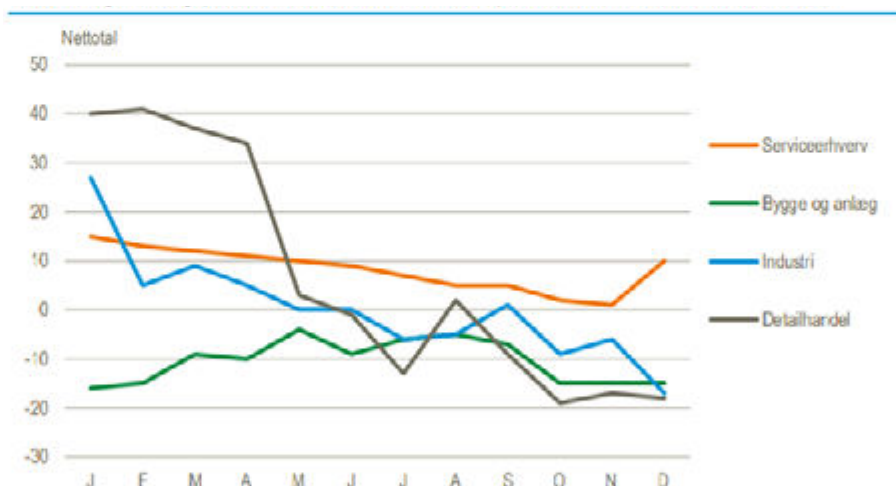
Fra august til september steg ledighedsprocenten i Østjylland og Nordjylland med 0,1 procentpoint, mens den faldt med 0,1 procentpoint i Københavns omegn, Vest og Sydsjælland og i Sydjylland. I samtlige øvrige landsdele forblev ledighedsprocenten uændret. Herefter var Nordsjælland fortsat landsdelen med den laveste ledighed på 2,0 %, mens ledighedsprocenten med 3,5 % var højest i Byen København.

Flere virksomheder forventer faldende salgspriser

Væksten i forbrugerpriserne er faldet markant siden toppen sidste år, og når man spørger virksomhederne om deres forventninger til deres salgspriser de kommende tre måneder, peger pilen generelt også nedad. Detailhandlen startede året med en klar overvægt af virksomheder, der forventede stigende priser, men det billede er vendt efter sommeren. For industrien har tendensen været den samme med forventninger om stigende priser i starten af året, mens der her i december er tiltagende forventninger om faldende salgspriser.

Andre prisforventninger i bygge og anlæg og serviceerhverv

For bygge og anlæg har der gennem hele året været en overvægt, der har forventet faldende tilbudspriser ved licitation, og niveauet har været stabilt de seneste tre måneder - blot med lidt forskydning mellem underbrancherne. Serviceerhvervene skiller sig ud i december, både ved, at der er en overvægt, der forventer stigende priser, men også, at denne overvægt er steget efter et vedvarende fald året igennem. Hoteller mv. er den eneste del af serviceerhvervene, hvor der er forventninger

Anm.: Nettotal angiver andelen i procent, der forventer stigning, fratrukket andelen, der forventer fald.
Kilde: www.statistikbanken.dk/baro6, kbyg11, kbs1 og kbd1.

Disponibel indkomst og forbrug i husholdningerne, real værdi, sæsonkorrigeret

*Foreløbige tal.

Anm.: Omfatter husholdninger og non-profit institutioner rettet mod husholdninger. De reale indkomster beregnes ved at korrigere udviklingen i indkomsterne for prisudviklingen i de størrelser, indkomsten formodes at blive anvendt til. Husholdningernes (mv.) disponible bruttoindkomst korrigeres med prisudviklingen i privatforbruget.

Kilde: www.statistikbanken.dk/nkr3

om prisfald. Virksomhederne er vægtet efter antal ansatte ved udregning af andelen.

Opsparingen steg i tredje kvartal 2023

I tredje kvartal 2023 sparede husholdningerne 6,4 % af deres disponible indkomst op, når der korrigeres for sæsonbevægelser. Dette er mere end i andet kvartal 2023, hvor opsparingsandelen var 6,0 %. Sammenligner man med samme kvartal året før, er opsparingen også steget, idet opsparingsandelen i tredje kvartal 2022 var på 3,9 %.

Stigning i den disponible indkomst

Den disponible indkomst i de danske husholdninger steg med 1,0 % i tredje kvartal 2023 i forhold til det foregående kvartal, når der korrigeres for prisudvikling og sæsonbevægelser. Stigningen skal ses i lyset af den fortsatte fremgang på arbejdsmarkedet, hvilket har medført en fremgang i husholdningernes lønindkomster. Det private forbrug steg i tredje kvartal med 0,4 %. Dette er tredje kvartal i træk med fremgang i forbrug.

Femerns-projektets arbejdshavne håndterede 850.000 tons gods i 2023

Femern-projektet fik i 2023 sat fart under produktionen af tunnelelementerne til Femern Bælt-tunnelen mellem Rødbyhavn og Puttgarden. Og helt efter planen betyder det også, at de to arbejdshavne i henholdsvis Rødbyhavn og Puttgarden nu er i fuld drift.

Den første forsendelse ankom til Rødbyhavn 18. juli 2022 med skibet AASVIK med en last på 7074 tons. Arbejdshavne i Puttgarden fulgte efter i 2023 med skibet LADY ANNEKEs levering af en last på 2500 tons 22. juli 2023.

I løbet af 2023 har arbejdshavnene tilsammen håndteret cirka 850.000 tons gods fordelt på cirka 200 skibe, der anløb tunnelhavnene.

- Det svarer til ca. 21.250 lastbillæs gods, hvilket illustrerer søtransportens effektivitet og skalerbarhed. Det understreger også den nøglerolle, som arbejdshavnene spiller i Femern-projektet, fortæller Jean Kloe, Work Vessel Coordinator i Femern A/S.

Arbejdshavnen i Rødbyhavn har indtil videre håndteret den største andel, nemlig 700.000 tons. Størstedelen af lasten består af tilslagsmaterialer, primært knust grus fra Norge.

- Udsigterne for 2024 er lovende, idet antallet af anløb forventes at stige i takt med, at produktionen af tunnelelementer øges, vurderer Jean Kloe.

Havnene forventes at kunne håndtere imponerende 70.000 tons gods om ugen, når produktionen af tunnelelementer når sit højdepunkt.

Femern-projektets FLC-Village har nu plads til 1.344 beboere

På lidt mere end to år er antallet vokset fra ingen beboere til knapt 1.200 i FLC-Village, og kapaciteten er nu på de planlagte 1.344 værelser, i det der kan betegnes som Danmarks største hotel.

Power to X

I sidste års beretning skrev vi om brint som eksempel på en E-fuel fra Power to X anlæg. Vi fortalte om 100 taxaer, der benyttede dette brændstof i København.

Det gør de ikke længere!. På grund af den manglende politiske opbakning er tankanlæggene blevet lukket, fordi udviklingen og dermed også salget af brintkøretøjer går for langsomt. Derfor er det ikke rentabelt at drive disse tankanlæg i Danmark.

Tilsvarende skrev vi om nye store biogas-anlæg. Biogas er ligesom brint blevet dømt ude af politikere som alternativ til diesel!

Vi kan nu bygge Power to X anlæg, som kan lagre evt. overskudsstrøm i et brændstof, som man fra politisk side ikke ønsker at bruge i Danmark. Dette til trods for at flere køretøjsproducenter af større køretøjer gentagende gange har påpeget, at det i øjeblikket ikke er muligt at benytte batteri og el som drivmiddel til de store nyttekøretøjer, og at en hybridløsning med fx brint motorer, som kan producere strøm kunne være en mulig løsning, indtil der kommer bedre løsninger på markedet.

Nøgletalsanalyse

Den økonomiske analyse af medlemsvirksomhederne giver et rigtig godt øjebliksbillede af den økonomiske situation i branchen. Formålet med analysen er således at give foreningen og medlemsvirksomhederne som helhed, indsigt i hvorledes medlemsvirksomhederne klarer sig rent økonomisk – og lever op til nogle af de nøgleforudsætninger bankerne stiller for at låne penge ud – og den førte kreditpolitik.

Analysen giver os også mulighed for at sammenligne den økonomiske udvikling blandt medlemsvirksomhederne med tidligere år. På den måde får vi et overblik over, om branchen udvikler sig positivt, eller om der er områder, vi skal have fokus på.

Data grundlag

Datagrundlaget er offentligt tilgængelige regnskaber indhentet på 29 virksomheder. Analysen er baseret på 3 anpartselskaber, 24 aktieselskaber, og 2 virksomheder med anden virksomhedsform. I og med at regnskabstallene for 2023 ikke er tilgængelige endnu, er analysen baseret på regnskabstallene for 2022.

Udtræk omfatter:

- Maskinleverandørerne Sektion I - Entreprenør medlemsliste
- Alle ansatte
- Fravalg af holdingselskaber
- Virksomheder i "normal drift"
- Firmaer med regnskabspligt
- Inkluderer reklamebeskyttede virksomheder
- Baseret på tilgængeligt regnskaber i perioden 2020-2022

Kilde: Bisnode (tidl. NN Markedsdata) – indhentet i december 2023

Nøgletalsoversigt

Nøgletalsoversigten med en 3-årig historik ses herunder. Bemærk at tallene er gennemsnitstal for de virksomheder, der indgår i analysen. Antallet af virksomheder med registret data er faldet til 29.

Antal medlemmer pr. region

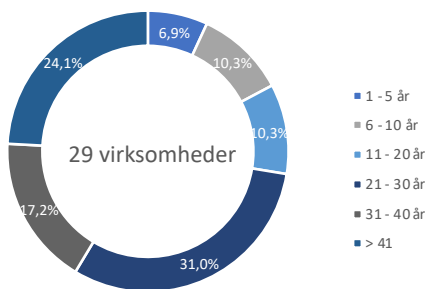
Fordeling af medlemmerne:

Regioner	Virksomheder
Nordjylland	3
Midtjylland	6
Syddanmark	9
Hovedstaden	6
Sjælland	5
I alt	29
Region med flest virksomheder	
Syddanmark og Midtjylland er lige store, hvor regionerne hver er repræsenteret med 6 virksomheder, hvilket svarer til 27 %.	

Nøgletal (1.000 kr.)	2022	2021	2020
Virksomheder med registret data	29	30	27
Bruttofortjeneste	55.813	50.264	43.450
Primært resultat	15.993	13.278	8.919
Årets resultat	11.822	11.404	9.038
Egenkapital	63.383	66.374	61.559
Aktiver	189.169	187.326	162.894
Afkastningsgrad	10,0%	7,6%	4,8%
Soliditetsgrad	36,7%	37,4%	40,1%
Egenkapitalens forrentning	26,0%	25,6%	20,4%

Virksomhedernes alder

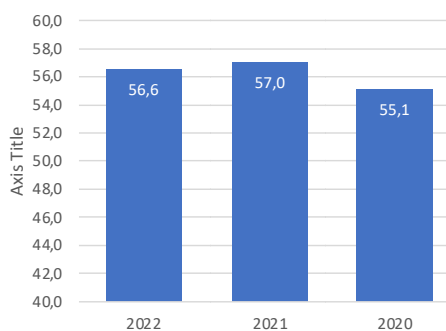
Denne del af analysen viser virksomhedernes alder ud fra det år virksomhedens seneste navn er etableret/registreret. (Nogle virksomheder kan være ældre end oplyst, da virksomheden enten har skiftet navn eller selskabsform). Der er 31 % af virksomhederne i analysen der er mellem 21 og 30 år. Ydermere er 24,1 % af virksomhederne i analysen over 41 år.

Virksomhedens ansatte

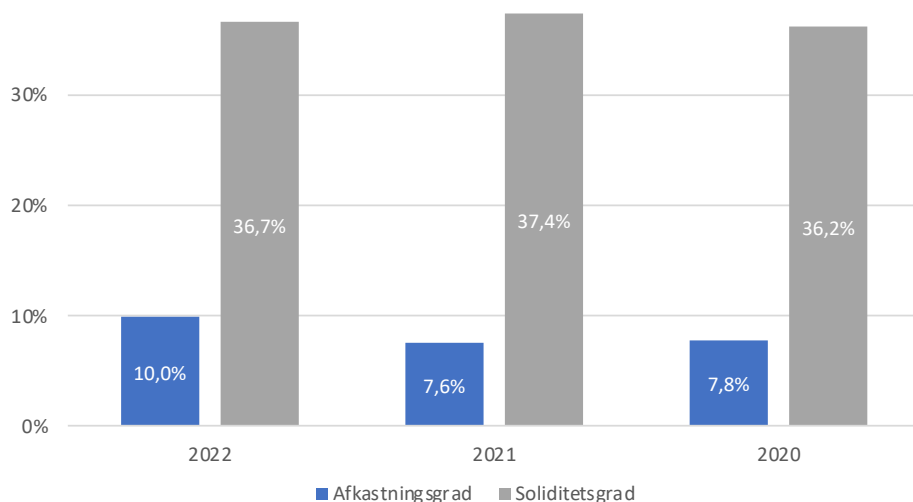
I 2022 er der tilsammen oplyst at være 1640 ansatte i de 29 virksomheder i analysen. Det er 71 færre end året før.

Antal ansatte i gennemsnit

Afkast og soliditet

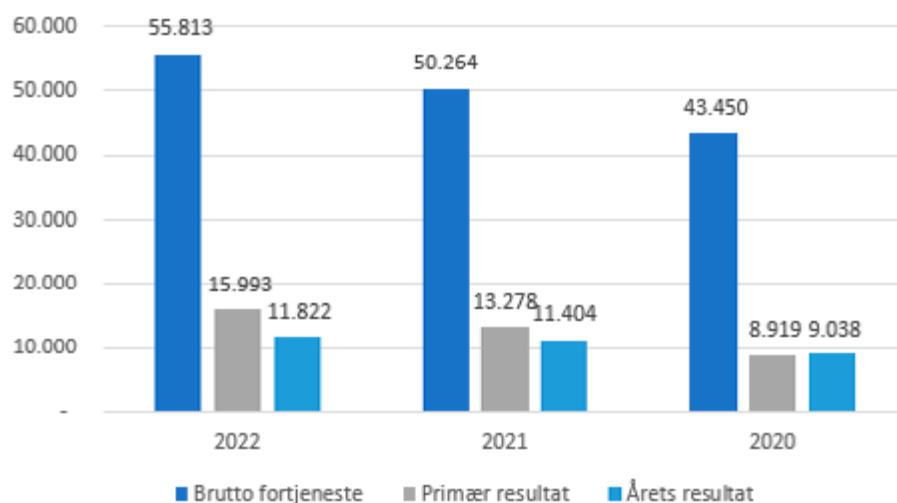
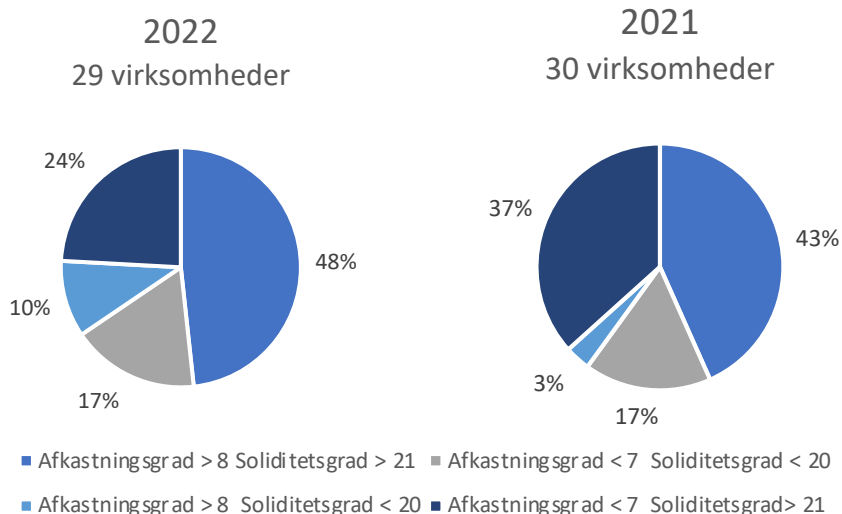
Soliditet er et nøgletal, der viser sammenhængen mellem egenkapital og aktiver som et udtryk for, hvor godt rustet en virksomhed er til at modstå/bære større tab. Soliditetsgraden er på et tilfredsstillende niveau på 35-40 % i perioden. Afkastningsgraden er et nøgletal, som viser, om der kan generes overskud med den indskudte kapital. Afkastningsgraden er steget fra 2021 til 2022, virksomhederne har derved genereret større overskud, hvilket er en positiv udvikling for den gennemsnitlige afkastningsgrad.

Afkast og soliditet

I 2022 er der 3 virksomheder, som har en afkastningsgrad (AG) større end 8 % og en soliditetsgrad (SG) mindre end 20 %. Derudover er virksomhederne med en AG større end 8 % og en SG

større end 20 %, steget med 5 %-point fra 2021 til 2022. Modsat er virksomhederne med en AG på mindre end 8 % og en SG på mindre end 20 % forblevet den samme på 17%.

Indtjening

Bruttofortjeneste, primært resultat og årets resultat er nøgleudtryk til gennemgang af

virksomhedens resultatposter i regnskabet. Gennemsnittet af bruttofortjenesten for

de 29 virksomheder er 55,8 mio. kr. i 2022, og det er med til at vise den opadgående fremgang over de sidste 3 år. Tendensen for gennemsnittet af det primære resultat er stigende fra 2020 til 2022, og ligger på 16,0 mio. kr. for 2022. Årets resultat er 11,8 mio. kr. i gennemsnit, hvilket er en stigning fra 2021.

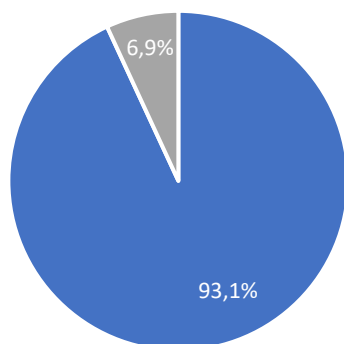
Fordeling af nøgletal

De fleste virksomheder i analysen har en brutto fortjeneste på over 40 mio. kr., og et års resultat på mellem 1 og 20 mio. kr. Der er ingen af virksomhederne i analysen, der har en brutto fortjeneste på mindre end 1 mio. kr. Ydermere har 6,9 % af virksomhederne et års resultat som er mindre end 0.

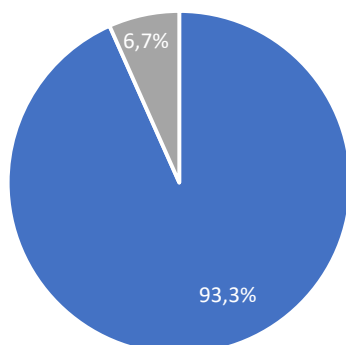
Årets resultat

I 2022 har 93,1 % af virksomhederne i analysen en positivt års resultat, og 6,9 % har et negativt års resultat. Dette er et minimalt fald fra 2021, hvor 93,3% havde et positivt års resultat

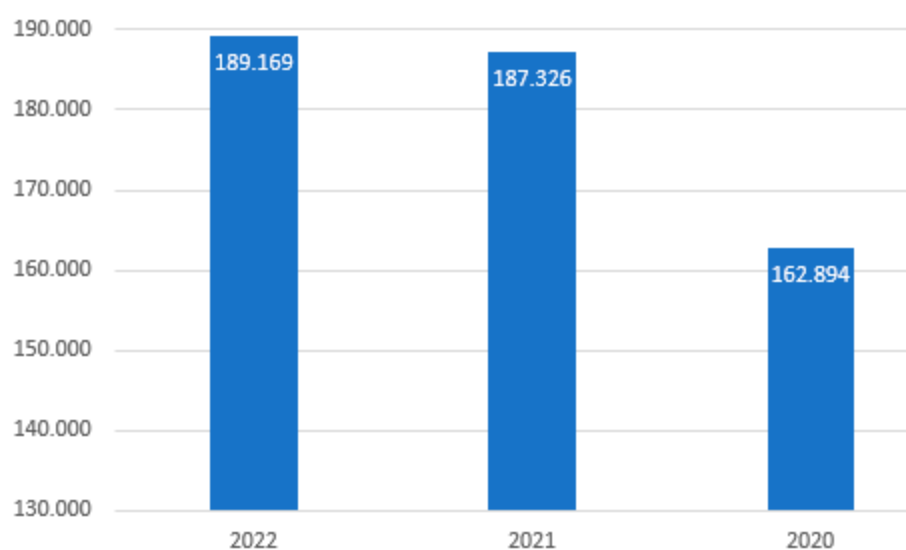
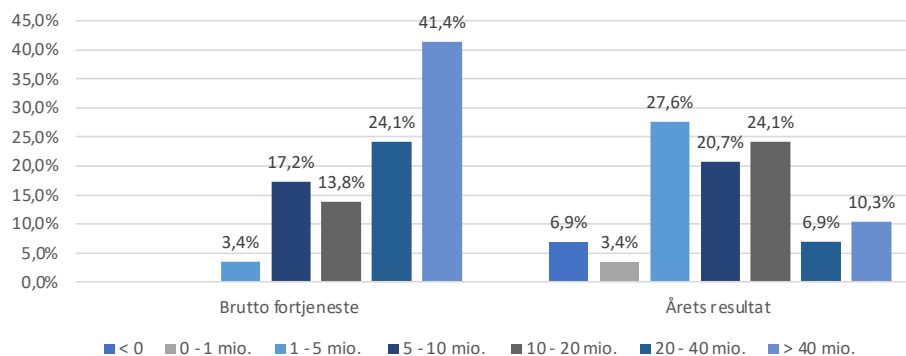
Årets resultat 2022

Årets resultat 2021

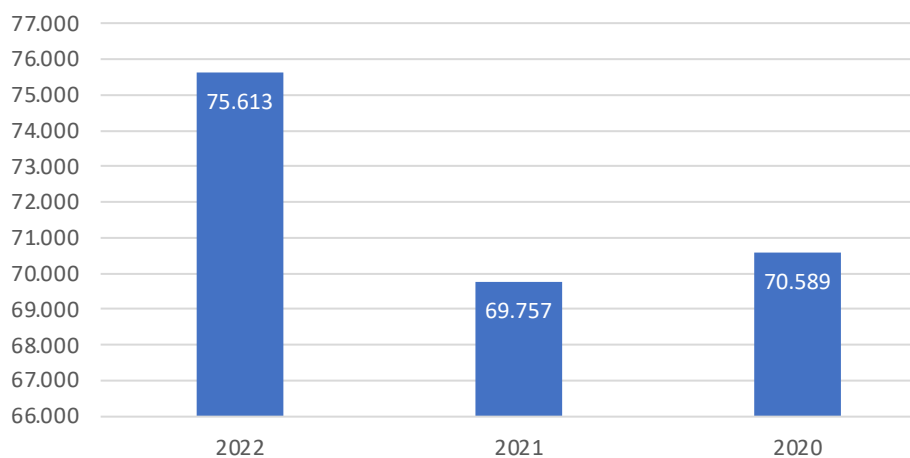
■ Positiv ■ Negativ

Balancen

Den gennemsnitlige balance pr. virksomhed i 2022 ligger på 189,2 mio. kr. Dette er en stigning siden 2021, hvor den gennemsnitlige balance pr. virksomhed lå på godt 187,3 mio. kr.

Gennemsnitlig varebeholdning pr. virksomhed

Varebeholdning

Varebeholdningen er primært sammensat af værdien af maskiner (nye og brugte) og reservedele der ligger på lager m.v. Den gennemsnitlige varebeholdning i 2022 pr. virksomhed er 75,6 mio. kr. Dette er en stigning fra 2021, hvor den gennemsnitlige varebeholdning pr. virksomhed lå på 69,8 mio. kr.

Oversigt over alle virksomheder

De 8 virksomheder med soliditet under 20 bør have konsolidering i fokus. Man kan arbejde med styrket kapitalgrundlag og egenkapital samt reduktion af balancen. De 2 virksomheder med negativt nettoresultat og soliditet under 20 kan evt. have behov for en drifts- og handleplan for optimering, øget salg m.v. for genopretning af indtjeningen.

Rekruttering

DBL – Landbrugsmaskinmekaniker 2023

Da vi fik mulighed for at holde DBL 2023 på Roskilde Dyrskue, så vi muligheden for at få DBL-Landbrugsmaskinmekaniker til Sjælland for at sætte fokus på uddannelsen der. Det er et spændende publikum, der kommer på Roskilde Dyrskue, med en god blanding af Hr. og Fru Danmark, mange fagfolk og en del unge, som vi kunne komme i dialog med om uddannelse.

I et stort telt på en god placering midt mellem maskiner, på vej hen til traktor-trækområdet og med en stor selvkørende roeoptager, der virkede som blikfang og var en del af konkurrencen, så var scenen sat.

4 modige lærlinge havde valgt at stille op i konkurrencen, og de blev testet over 3 dage i 4 meget forskellige maskiner og en samarbejdsøvelse. Da vinderen skulle kåres, var det Peter Krarup True fra Karl Mertz A/S, som kunne træde op øverst på skamlen. 2. pladsen gik til Tristan Orri

Ragnar Gudmundsson fra Stevning/Heden Maskinforretning A/S, Oliver Frederik Elmerkjær fra Sivertsen A/S blev nr. 3, og Nikolaj Ernebjerg Jensen fra Sørensen og Lynggaard A/S blev nr. 4.

Vi havde også entreprenørmaskinmekanikere med til at fortælle de besøgende om den uddannelse.

DBL- Entreprenørmaskinmekaniker

2023 har været et pauseår for DBL-Entreprenørmaskinmekaniker, der senest blev afviklet på DM i Skills i Høng i april 2022. Næste version af DBL for entreprenørmaskinmekanikere skal afholdes på DM i Skills i Roskilde i april 2024. Vi synes uddannelses-messen danner den perfekte ramme for konkurrencen, og virkelig mange unge er forbi for at finde inspiration til deres uddannelse.

Ud over konkurrencestanden for entreprenørmaskinmekanikere bliver der også en demostand for landbrugsmaskinmekanikere og handelsassistenter.

EuroSkills 2023

EuroSkills 2023 var planlagt til afholdelse i Sct. Petersborg, men blev aflyst umiddelbart efter Putins invasion af Ukraine. Konkurrencen blev hurtigt overtaget og planlagt af et effektivt polsk team, og derfor blev EuroSkills 2023 afholdt i Gdansk, Polen i september.

Som vinder af DBL-Landbrugsmaskinmekaniker 2022 blev det Birgitte Brunsgaard Jacobsen fra Sjørup Group, der blev udpeget som deltager ved EuroSkills 2023. Birgitte konkurrerede i kategorien Heavy Vehicle Technology, som både favner entreprenør- og landbrugsmaskiner. I alt dystede hun i fem opgaver af 3 timers varighed. Der var 9 deltagende lande i denne kategori.

"Det var megafedt og en stor oplevelse. Jeg er rigtig stolt af resultatet", siger Birgitte og kalder det også for en meget koncentreret og streng uge. – "Når du skal konkurrere og arbejde på en opgave, skal du være 110 procent fokuseret og have styr på alting."

Ifølge Birgitte var det et enormt sted og mange mennesker og informationer, man skulle holde styr på. Hun følte, at der var et noget større pres på hende, da hun stod med et dansk flag på tøjet end i forbindelse med DBL i Danmark. Der er meget mere fokus på sikkerhed, og man skal huske handsker og briller hele tiden, fortæller hun.

På trods af, at det var en hård uge med fuldt fokus, så synes hun, at det har været en stor oplevelse at deltage, og hun er også stolt af det flotte resultat, som var en 5. plads og en Medallion of Excellence, som man får for en fremragende præstation.

Vores konsulent Per Hedetoft var igen med som dommer i samme kategori.

Vi glæder os allerede til, at EuroSkills i 2025 rammer Danmark og Herning, det bliver en kæmpe oplevelse!

DM i Skills 2023

Den 2. – 4. februar var vi klar på DM i Skills i Fredericia, hvor vi mødte mange unge, der indenfor de næste år skal beslutte sig for, i hvilken retning de skal uddanne sig.

DBL – Landbrugsmaskinmekaniker 2023 blev afholdt på Roskilde Dyrskue. Vinderen blev Peter Krarup True fra Karl Mertz

Birgitte Brunsgaard Jacobsen under konkurrencen ved Euroskills 2023.

Vi fik hjælp på standen af HEG Entreprenør- og Landbrugsmaskinuddannelsen og nogle dygtige unge fra branchen, som var klar til at tale uddannelse med de mange besøgende.

Med os var Birgitte fra Sjørup Group A/S, Mathilde fra Farma A/S, Jan fra Zeppelin Danmark A/S, Simon fra Volvo Entreprenørmaskiner, Mathias fra Flemløse Maskinforretning og Kasper fra Brdr. Holst Sørensen A/S.

Denne gang havde vi en elektrisk mini-graver med, som de besøgende kunne prøve at åbne en sodavand med, og det var som altid et hit og en god ice-breaker til en fin dialog om uddannelse.

Rekruttering

Ud over de faste events, der løber af stablen med DBL, WorldSkills, EuroSkills og legatuddelinger, er der mange andre spændende tiltag i forhold til rekruttering af lærlinge og elever.

Rollemodel for Elevernes Erhvervsorganisation

Elevernes Erhvervsorganisation har de seneste år kørt et projekt, hvor de sender lærlinge og elever ud til folkeskoler, hvor de holder foredrag omkring deres uddannelsesvalg.

Det er et super godt projekt, som medvirker til, at mange flere unge kan træffe deres uddannelsesvalg på et velinformeret grundlag, fordi de faktisk har hørt om, hvordan det er at tage en erhvervsuddannelse.

Nuværende rollemodeller fra vores branche er Mikkel Fjord Kildal fra Semler Agro, Peter Krarup True fra Karl Mertz og Oliver Frederik Elmerkjær fra Sivertsen.

Vi håber, de kan bidrage til, at flere unge fra vores branche får lyst til at være rollemodel for andre unge. Dermed øges fokus på branchen, og forhåbentlig inspirerer det de unge til at kigge vores vej, når de skal vælge uddannelse.

Lærepladsoversigt

Vi har, igen i år, indsamlet ledige lærepladser fra jer medlemmer, så vi kunne synliggøre overfor omverdenen, at vi faktisk har rigtig mange ledige lærepladser. Jeres bidrag er blevet samlet i et dokument, der er brugt som flyers og posters i forbindelse med udstillinger og andre arrangementer. De er blevet lagt på vores egne hjemmesider og facebooksider, og vores samarbejdspartnere har været gode til at gøre brug af dem.

Seneste version har vi haft med på DBL på Roskilde Dyrskue, på Have & Landskab og på Rådhuspladsen til eventet "Mænd, mus og maskiner".

Video

Husk at bruge de videoer vi har lavet til brug for rekruttering til branchen. I videoerne fortæller nogle af de unge i vores branche om deres uddannelser til henholdsvis landbrugsmaskinmekaniker, entreprenørmaskinmekaniker og handelsassistent. Der er også en film om at bo på skolehjem i Aars.

Det er vores store håb, at I i højere grad vil bruge videoerne, så de kan komme ud og leve deres liv på de sociale medier, og at I også kan bruge dem i jeres rekruttering.

DM i Skills 2023. Her kunne publikum åbne en sodavand med en minigraver.

DM i Skills 2023.

Filmene ligger på vores YouTube kanal:

Skolehjem: <https://www.youtube.com/watch?v=xZrVFXMzvoA>

Landbrugsmaskinmekaniker:

<https://www.youtube.com/watch?v=m-MlpY7zx4> og <https://www.youtube.com/watch?v=t2CtjHvGjs>

Handelsassistent: <https://www.youtube.com/watch?v=nrGFgGopi7U>

Entreprenørmaskinmekaniker:

<https://www.youtube.com/watch?v=QSyUilFHVvs>

Fremtid

Vi vil over de næste år fortsat arbejde intensivt med rekruttering af lærlinge og elever til branchen.

Vi tror meget på den direkte dialog mellem de lokale virksomheder og deres folkeskole. Derfor vil vi gerne opfordre

jer til at tage fat i jeres lokale folkeskole og tilbyde dem et samarbejde med jer.

Vi tror også rigtig meget på ung til ung dialogen og vil arbejde videre med at være der, hvor vi møder de unge, som snart skal træffe deres uddannelsesvalg. Det er blandt andet ude på skolerne i rollemodelprojektet og på DM i Skills, hvor vi har unge med til at fortælle om deres uddannelse.

DM i Skills 2023.

DM i Skills 2023.

**Dansk
Maskinhandlerforening**

MASKINLEVERANDØRERNE

SKOV-HAVE-PARK
Børnehaver

GAFSAM

Vores medlemmer søger netop nu mange lærlinge og elever

Materialmaskinmekaniker lærlinge	Landbrugsmaskinmekaniker lærlinge	Landbrugsmaskinmekaniker elever
MINITRAKTOR GÅRDEN Plasmann A/S, 8485 Skilling 1 Materialmaskinmekaniker lærling, august/september 2023 Kontakt: Aline Høst - 235 4801 - ahost@plasmann.dk www.plasmann.dk Plasmann A/S, 8485 Skilling 1 Materialmaskinmekaniker lærling, hurtigst muligt Kontakt: Håvard Svane - 451 2177 - hsvane@plasmann.dk www.plasmann.dk Højgaard Maskinfabrik, 8485 Skilling 1 Materialmaskinmekaniker lærling, januar 2023 og efter aftale Kontakt: Håvard Svane - 451 2177 - hsvane@plasmann.dk www.hojgaard.dk Højgaard Maskinfabrik, 8485 Skilling 1 Materialmaskinmekaniker lærling, hurtigst muligt Kontakt: Håvard Svane - 451 2177 - hsvane@plasmann.dk www.hojgaard.dk Højgaard Maskinfabrik, 8485 Skilling 1 Materialmaskinmekaniker lærling, hurtigst muligt Kontakt: Håvard Svane - 451 2177 - hsvane@plasmann.dk www.hojgaard.dk	KARL MERTZ Karl Mertz, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. Flere Landbrugsmaskinmekaniker lærlinge, august/september 2023 Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.karlmertz.dk Dansk Maskinhandel, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. Landbrugsmaskinmekaniker lærlinge, august/september 2023 Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.danskmaskinhandel.dk Sørensen & Sørensen, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. Flere Landbrugsmaskinmekaniker lærlinge, august/september 2023 Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.sorensen-sorensen.dk Sørensen & Sørensen, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. Landbrugsmaskinmekaniker lærlinge, august/september 2023 Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.sorensen-sorensen.dk Sørensen & Sørensen, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. Landbrugsmaskinmekaniker lærlinge, august/september 2023 Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.sorensen-sorensen.dk	Karl Mertz Karl Mertz, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. Flere Landbrugsmaskinmekaniker elever, august/september 2023 Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.karlmertz.dk Dansk Maskinhandel, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. Landbrugsmaskinmekaniker elever, august/september 2023 Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.danskmaskinhandel.dk Sørensen & Sørensen, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. Landbrugsmaskinmekaniker elever, august/september 2023 Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.sorensen-sorensen.dk Sørensen & Sørensen, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. Landbrugsmaskinmekaniker elever, august/september 2023 Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.sorensen-sorensen.dk Sørensen & Sørensen, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. Landbrugsmaskinmekaniker elever, august/september 2023 Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.sorensen-sorensen.dk
HERBERG Herberg Maskinfabrik, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. 1 Materialmaskinmekaniker lærling, august/september 2023 Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.herberg.dk Herberg Maskinfabrik, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. 1 Materialmaskinmekaniker lærling, hurtigst muligt Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.herberg.dk Herberg Maskinfabrik, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. 1 Materialmaskinmekaniker lærling, hurtigst muligt Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.herberg.dk Herberg Maskinfabrik, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. 1 Materialmaskinmekaniker lærling, hurtigst muligt Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.herberg.dk Herberg Maskinfabrik, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. 1 Materialmaskinmekaniker lærling, hurtigst muligt Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.herberg.dk	Karl Mertz Karl Mertz, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. Flere Landbrugsmaskinmekaniker elever, august/september 2023 Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.karlmertz.dk Dansk Maskinhandel, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. Landbrugsmaskinmekaniker elever, august/september 2023 Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.danskmaskinhandel.dk Sørensen & Sørensen, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. Landbrugsmaskinmekaniker elever, august/september 2023 Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.sorensen-sorensen.dk Sørensen & Sørensen, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. Landbrugsmaskinmekaniker elever, august/september 2023 Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.sorensen-sorensen.dk Sørensen & Sørensen, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. Landbrugsmaskinmekaniker elever, august/september 2023 Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.sorensen-sorensen.dk	Karl Mertz Karl Mertz, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. Flere Landbrugsmaskinmekaniker elever, august/september 2023 Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.karlmertz.dk Dansk Maskinhandel, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. Landbrugsmaskinmekaniker elever, august/september 2023 Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.danskmaskinhandel.dk Sørensen & Sørensen, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. Landbrugsmaskinmekaniker elever, august/september 2023 Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.sorensen-sorensen.dk Sørensen & Sørensen, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. Landbrugsmaskinmekaniker elever, august/september 2023 Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.sorensen-sorensen.dk Sørensen & Sørensen, 4900 Skovhøjsvej 1, Korsnæs, Herlev, Nordsjælland og Søst. Landbrugsmaskinmekaniker elever, august/september 2023 Kontakt: Mikkel Søgaard - 4777 8888 - msoegaard@karlmertz.dk www.sorensen-sorensen.dk

Lærepladsoversigt.

Kommunikation

Maskinhandleren

Vi har igen i år udgivet 4 numre af vores branchemagasin Maskinhandleren. Formålet med Maskinhandleren er at formidle information og gode historier til de medarbejdere, der er ansat i virksomhederne. Men også at vise udadtil – til kunder, potentielle medarbejdere og samarbejdspartnere – at vi er en moderne branche, hvor der sker mange spændende ting, og hvor der arbejder mange interessante og inspirerende personer. Magasinet omhandler og distribueres til medlemmer i både Dansk Maskinhandlerforening, Maskinleverandørerne og GAFSAM.

Alle foreninger under DM-sekretariatet har mange fælles snitflader og kan derfor have gavn af at høre hinandens positive og inspirerende historier.

Har du kommentarer til magasinet eller forslag til gode historier, hører vi meget gerne om det.

Nyhedsmails og hjemmeside

I august måned 2023 blev vores webleverandørs hostingleverandør hacket! Det betød, at den kommunikationskanal vi hidtil havde set som vores vigtigste til at informere medlemmerne, om f.eks. lovændringer, arrangementer, kurser m.v., nemlig vores nyhedsmailsystem forsvandt fra dag til dag. Det lykkedes os at redde de fleste tilmeldte mailadresser, og vi arbejder i skrivende stund på at få lavet et nyt system, da vi stadig ser nyhedsmails som vores vigtigste kommunikationskanal til vores medlemmer.

Det betød også, at vi ikke længere kunne henvise til alle de vigtige dokumenter, der lå på hjemmesiden, men det blev løst ved at sende dokumenterne til medlemmerne, når de henvendte sig.

Vi var forud for denne hændelse gået i gang med at indhente tilbud på en ny hjemmeside, så vi var ikke helt på bagkant. Men derfra og til en ny side står klar, kommer der til at gå nogle måneder, men vi satser på, at en ny løsning er klar snarest. Det handler jo om i denne situation, at vi skal lave et brugervenligt system, som er bygget logisk op for jer som medlemmer i

stedet for at haste en mindre god løsning igennem. Vi glæder os til at kunne præsentere en ny side for jer hurtigst muligt.

Adgang til medlemssystemet på hjemmesiden og nyhedsmails fra os om relevante emner for den enkelte leder eller medarbejder vil stadig kræve tilmelding hos sekretariatet. Vi ønsker, at så mange relevante personer i medlemsvirksomhederne som muligt, har adgang til vores medlemsområde og modtager vores nyhedsmails, så tag meget gerne fat i os for at tilmelde jeres nuværende og nye ansatte.

Facebook

Facebook er stadig et godt medie til at få delt sine budskaber med mange.

Vi har brug for jeres hjælp til at nå endnu længere ud med de gode budskaber. Vi håber derfor, du vil like vores Facebookside og meget gerne dele med dit netværk, når vi har noget spændende at fortælle!!

[Facebook.com/Maskinlev](https://www.facebook.com/Maskinlev)

Vi ønsker i de kommende år at øge vores kommunikation på de sociale medier og evt. føje flere medier end Facebook til listen af sociale medie platforme.

Maskinhandleren

#04/2022

#01/2023

#02/2023

#03/2023

Året der gik i DM-Arbejdsgiver

Et år præget af inflation og uro

Igen i år har det daglige fokus i DM-Arbejdsgiver været generel og konkret rådgivning af medlemmerne og forhandling af konkrete tvister. I år har overenskomstforhandlingerne og vejledning i forbindelse med de lokale lønforhandlinger også fyldt meget.

Herudover har vi prioriteret undervisning og oplæg for medlemmerne, dels i forbindelse med overenskomstmøder og chefmøder, og dels for ledergrupperne ude i virksomhederne.

Ved overenskomstforhandlingerne indgik vi forlig i begge overenskomster, men måtte som altid afvente forligsmandens mæglingsskitse og det samlede afstemningsresultatet.

Trods høj inflation, afskaffelse af Store Bededag og meget uro op til overenskomstforhandlingerne blev overenskomsterne godkendt i urafstemningen – endda med høj tilslutning. Det lykkedes at holde diskussionen om Store Bededag ude af forhandlingerne, hvilket nok var afgørende for det gode resultat. Det var desuden nødvendigt at indgå aftale om, at overenskomsterne kun gælder 2 år, da usikkerheden om den fremtidige inflation gjorde en længere aftale urealistisk. Som de seneste år var en stigning af fritvalgsopsparingen et tema, men i år blev der for første gang i mange år også ændret i pensionsprocenterne. I 2023 er virksomhedens bidrag således steget med 2 %, mens medarbejders obligatoriske bidrag er nedsat tilsvarende. Dette var et kompromis, der både tilgodeser de medarbejdere, som ønsker en højere samlet pensionsindbetaling og de medarbejdere som ønskede mere udbetalt. Fritvalgsstigningen på 2 % træder i kraft i 2024.

Udover lønstigninger er retten til løn i forbindelse med barsel igen forøget. Særligt for fædre, hvis øremærkede ret til orlov med løn er forøget med 2 uger. Desuden er den orlov, begge forældre kan tage, øget med 2 uger.

De lokale lønforhandlinger

Det sidste store punkt blev øget fokus på de lokale lønforhandlinger. Her har det fra lønmodtagerorganisationerne været fremført, at medarbejderne ikke i tilstrækkelig grad har fået del i den økonomiske fremgang i mange virksomheder – et billede vi ikke kan genkende på vores område, hvor der er skabt et højt lønniveau ved de lokale lønforhandlinger. I de nye overenskomster er der blandt andet givet øget mulighed for indsigt i virksomhedens økonomiske forhold, ligesom tillidsrepræsentanternes rolle er styrket. Ingen af disse forhold har vi oplevet som problematiske på vores område, hvor der i forvejen er et godt samarbejde. Vi har derimod set ganske store – i nogle situationer helt urealistiske – lønkrav fra medarbejdersiden. Dette har øget behovet for at give virksomhederne nogle enkle redskaber til at anskueliggøre for medarbejderne, hvor høje lønningerne og lønstigningerne er, når man medregner alle løndelev.

Hverdagen i DM-Arbejdsgiver

Som altid er omdrejningspunktet i den konkrete rådgivning af virksomhederne – forholdet til medarbejderne. Det kan være hjælp ved ansættelsesproceduren, lønfastsættelsen, problemstillinger i det løbende ansættelsesforhold og til afslutning af ansættelsesforholdet. I det løbende ansættelsesforhold er der stadig et stort behov for rådgivning i forbindelse med sygefravær og fastholdelse af medarbejdere med helbredsmæssige udfordringer, ligesom der også i år har været behov for hjælp til den korrekte indplacering af lærlinge og elever.

Når ansættelsesforholdet ikke forløber som forventet, står vi også klar med hjælp – både med ledelsesmæssig sparring og hjælp til advarsler, opsigelser, bortvisninger og ophævelser af elevforhold.

Det er godt at se, at de fleste virksomheder i langt højere grad end tidligere prioriterer ledelse og efter-spørger ledessparring såvel i konkrete situationer som mere overordnet. I en branche, hvor manglen på

Håndtryk ved afslutning af overenskomstforhandlingerne.

arbejdskraft er et stort problem, er der ingen tvivl om, at prioritering af ledelsesopgaven er vigtig for at fastholde medarbejderne og tiltrække nye. Her kan vi med tilfredshed se, at vi i større omfang bliver inddraget, når der skal træffes beslutninger på organisationsniveau. Vi kan se, at dette hjælper til at forebygge dårlige ledelsesmæssige beslutninger i dagligdagen.

Generelt om DM-Arbejdsgiver

DM-Arbejdsgiver er en arbejdsgiverforening, som er en integreret del af Dansk Maskinhandlerforening og derudover har medlemmer udenfor Dansk Maskinhandlerforening.

DM-Arbejdsgiver forhandler egne overenskomster med henholdsvis HK Privat og Dansk Metal/3F og er gennem SAMA en del af Dansk Arbejdsgiverforening.

I Dansk Arbejdsgiverforening er DM-Arbejdsgiver aktiv i arbejdsgrupper, som involveres, når Dansk Arbejdsgiverforening deltager i lovforberedende forhandlinger og trepartsforhandlinger.

Som medlem af Maskinleverandørerne har I mulighed for at blive organiseret i DM-Arbejdsgiver; der nok er en klassisk arbejdsgiverforening, men adskiller sig ved at være tæt på jeres dagligdag.

Medlemmer af Maskinleverandørerne modtager nyhedsbreve fra DM-Arbejdsgiver, hvor vi fortæller om generelle problemstillinger indenfor ansættelsesretten, f.eks. ved ny lovgivning. Desuden vejleder vi i et vist omfang - særligt i forhold til ansættelse af elever og lærlinge, hvor det kan være svært at forstå de regler, som gælder for elever og lærlinge, når virksomheden ikke er omfattet af overenskomst.

Man er altid velkommen til at kontakte sekretariatet, hvis man har overvejelser om at melde sig ind i DM-Arbejdsgiver. Vi vil typisk tilbyde at komme ud i virksomheden for at gennemgå, hvad det vil betyde for virksomheden at blive medlem af DM-Arbejdsgiver – herunder særligt hvad det betyder at være omfattet af en overenskomst. Selvom man måske ikke har lyst til eller er klar til at være omfattet af en overenskomst, kan det være klogt at få en forståelse af, hvordan overenskomssystemet er bygget op, så man er bedre forberedt, hvis man senere bliver mødt med krav om at være overenskomstdækket – eksempelvis fra kommuner og boligselskaber.

Udstillinger

Have & Landskab 2023

HL23 slog publikumsrekord, da hele 11.661 fagfolk lagde vejen forbi udstillingen i løbet af de tre udstillingsdage. Der var igen flot opbakning fra Maskinleverandørernes medlemmer til messen og dermed masser af dæk at sparke til og nyheder at se på Maskinmarken.

For at få fokus på vores medlemmers nyheder og gøre det nemt for de besøgende på messen at finde nyhederne, havde vi igen i år valgt at afholde konkurrencen Maskinleverandørernes Innovationspris. Der var igen to kategorier - småmaskiner og øvrigt materiel. Alle foreningens medlemmer havde mulighed for at indstille en eller flere maskiner eller produkter til konkurrencen, og i alt var der indstillet 28 produkter.

Et ekspertudvalg bestående af fagfolk fra branchen vurderede de indkomne nyheder ud fra kriterierne teknik, miljø, ergonomi og anvendelighed.

Vinderne i kategorien småmaskiner: Førstepladsen gik til Pellenc C35-45, Nomaco Danmark A/S, andenpladsen gik til Toro Z-Master Revolution, Reesink Turfcare DK og Raymo R 48-Craft fra Nomaco Danmark A/S fik en tredjeplads.

Vinderne i kategorien øvrigt materiel: Førstepladsen gik til Hilltip Strike Smart, H. A. Fog A/S og Vredo Fluid Feeder, Nellesmann Machinery A/S fik andenpladsen, mens Conver klippebåd C485, Special Maskiner A/S fik en tredjeplads.

2024 bliver et stort messesår med hele 3 messer

Entreprenør & Håndværk

E&H afholdes den 13. - 15. juni 2024, og der er endnu engang lagt op til tre spændende dage med masser af maskiner og faglighed.

For anden gang vil vi afvikle Maskinleverandørernes Nyhedspris, som blev indstiftet ved den seneste messe. Det bliver muligt for alle ML medlemmer at indstille deres nyheder og få dem vurderet af et ekspertpanel.

Knuserområdet er også en tilbagevendende begivenhed, hvor der laves et fælles demonstrationsområde for

Godt besøgt E&H messe 2021 - vi ser frem mod juni 2024

knusere, sorteranlæg og neddelere, hvor de besøgende kan opleve de nyeste teknologier og de store maskiner.

Der vil også være en testkørselsbane. Her er der mulighed for testkørsel af de nyeste og største dumpere, dozere og læsemaskiner.

Maskiner under Broen

Arbejdet frem mod Maskiner under Broen den 28. og 29. august 2024 er godt i gang, og der er allerede over 105 udstil-

lere og et rekordstort udstillingsareal, så rammerne er sat til en fantastisk messe.

De besøgende vil fortsat have mulighed for at deltage i miniseminarer, så de både kan få masser af maskininspiration og noget fagligt indhold med hjem. Vi forsøger at vælge et bredt udsnit af emner, som appellerer til forskellige kundegrupper.

Det vil også være muligt at indstille nyheder til Maskinleverandørernes

Testkørselsområde ved E&H

Innovationspris, som kåres på messens første dag af et udvalg af maskineksperter.

Agromek

2024's sidste messe på dansk grund bliver Agromek den 26. – 29. november. Igen vil hal C danne rammen om Maskinleverandørernes medlemmer og aktiviteter.

På Maskinleverandørernes og Dansk Maskinhandlerforenings stand kommer vi igen i år til at holde Live-værksted, hvor ca. 600 folke- og efterskoleelever får en smagsprøve på, hvad vores branche kan i forhold til at vælge uddannelse i fremtiden. Vi kommer igen til at have fokus på efterskoleelever, som har mekanik og motor som valg- og linjefag. Vi vil alliere os med nogle dygtige unge fra branchen, der bliver interviewet af journalist Anders Toft Bro om deres uddannelsesvalg og på den måde formidler branchens uddannelser til de besøgende.

Vi kommer også til at afholde Danmarks Bedste Lærling – landbrugsmaskinmekaniker på standen, da det giver ekstra liv og god synlighed for uddannelsen.

Vinder af Maskinleverandørernes Innovationspris 2023 - Øvrigt materiel

Vinder af Maskinleverandørernes Innovationspris 2023 - Små maskiner

Årets kurser

Vi har i dette beretningsår gennemført flere kurser både i samarbejde med HEG og i eget regi.

Den grundlæggende lederuddannelse

HEG tilbyder i samarbejde med DM-Akademi "Den grundlæggende lederuddannelse" for medlemmer.

Uddannelsen er en standardiseret og anerkendt lederuddannelse, hvor 5 moduler er bygget op omkring 6 forskellige AMU-mål, så de tilsammen giver en grundlæggende indsigt i, hvad ledelse er, hvem man selv er som leder, og hvordan man hver især bedst kan udøve ledelse. Samarbejdet mellem HEG og DM-Akademi betyder, at deltagerne på

uddannelsen er fra samme type brancher, hvilket muliggør et øget fokus på brancherelevante problemstillinger og øger udbyttet af erfaringsudvekslingen.

Samarbejdet betyder desuden, at HR-Partner Birgit Karlsen fra sekretariatet supplerer uddannelsen med emner indenfor den praktiske del af personalejuraen. Der bliver gennemgået, hvordan man håndterer forskellige konkrete problemstillinger korrekt og effektivt. Denne undervisning sker i tilknytning til den almindelige undervisning, hvilket gør, at emnerne bliver fordelt over flere moduler. Samtidig sparer vores medlemmer både tid og penge, da der spares kursusdage.

I december 2023 blev endnu et hold af ledere fra maskinbranchen færdige med "Den grundlæggende lederuddannelse". Et nyt hold starter op i september 2024.

Online ledertræning

Det med ledelse er ikke altid nemt. Man sidder lidt alene med opgaven, da man både er leder for dem, der har ledelsesansvar og samtidig leder for alle øvrige medarbejdere. Derudover kan det være svært at finde tid til at få sit lederskab kigget efter i sømmene.

Derfor udbød vi i foråret sammen med HEG 3 x 3 timers online ledersparring. Her kunne man hjemme fra skrivebordet sammen med underviser og kollegaer i branchen, få et brush up på emner som

Holdet der gennemførte den grundlæggende lederuddannelse i 2023.

kommunikation, planlægning, strategi og mål, konflikthåndtering, synlighed mv.

Som en del af forløbet fik deltagerne også lavet en DiSC management profil, der giver større selvindsigt og et grundlag for forbedret kommunikation.

Sælgerakademi

Sælgerne, som er ved at gennemføre vores helt egen akademiuddannelse for B2B sælgere i samarbejde med HEG og Dania Erhvervsakademi, er nu ved at være langt i deres forløb. De er i gang med at skrive deres afsluttende projekt og gennemføre den endelige eksamen den 8. marts 2024.

Deltagerne er positive omkring uddannelsen, Søren Boje fra Stenderup udtaler: "Den teoretiske del af undervisningen kan nemt omsættes til at handle om praktiske problemstillinger fra ens arbejde, som man kan tage med hjem og bruge i virksomheden. Det motiverer og øger uddannelsens relevans, at den er så konkret. Jeg er også glad for, at vi på holdet spænder vidt i både alder og erhvervsfaglige baggrunde. Det giver en stor berøringsflade og mulighed for at høre om andres erfaringer. Derfor tror jeg, at uddannelsen kan være med til at gøre maskinbranchen mere attraktiv for unge og mere profitabel."

Brian Jakobsen fra Johannes Mertz tilføjer: "Som udlært landbrugsmaskinmekaniker er jeg vant til at løse en opgave hurtigt og effektivt og så komme videre. Det er ikke altid hensigtsmæssigt ved et salg, hvor en kunde kan have brug for tid til at træffe sit valg. Den slags forhold er jeg blevet mere opmærksom på og bedre til at håndtere ved hjælp af DISC". Han er desuden glad for at få rusket op i sine rutiner i salgsprocessen, fordi man efter nogle år som sælger godt, kan begynde at lade tingene køre efter sit eget hoved. "Sælgerakademiuddannelsen præsenterer os for metoder og redskaber, man måske ikke altid har fokus på, f.eks. hvad angår planlægning af kundemødet, og hvordan man taler og kommunikerer med kunden i telefon, på mail og ansigt til ansigt".

Vi forventer at starte et nyt sælgerakademihold op i efteråret 2024. Kontakt Dorte Thomsen på dorte@danskmaskinhandel.dk ved interesse, så samler vi op på interesserede.

HR-kursus

I foråret har vores HR-afdeling i sammenhæng med overenskomstinformationsmøderne afviklet HR-kurser tre forskellige steder i landet.

Kurset var for alle medarbejdere, som har

berøring med personaleadministration, uanset om det er som ledere, mellemledere eller administratorer.

Kurset indeholdt bl.a. information om ledelsesret, ansættelser, opsigelser, bortvisning, info om ferielov, efteruddannelse via kompetencefonde og meget mere.

Der var virkelig god opbakning blandt medlemmerne til disse kurser.

Momsmøder

Det er også blevet til tre momsmøder i år. Udover moms omhandler kurset andre regnskabsemner, herunder handel med udlandet, køretøjer og tilladt brug af disse set i forhold til SKAT. Momsdirektør Søren Engers Pedersen fra Bakertilly førte endnu engang deltagerne sikkert, kompetent og med højt humør igennem det normalt "tørre" stof.

På momsmøderne havde vi ligesom sidste gang også besøg af Anna Boel fra Landbrug & Fødevarer, der fortalte om afskrivningsreglerne og hvordan disse påvirker købernes regnskaber. Er der tidspunkter, hvor det er bedre at handle end andre, hvis man ser skatteteknisk på afskrivningsreglerne og meget mere.

Et nyt tiltag var et seminar om sikkerhedsforhold ved arbejde med og på el-køretøjer

Sikkerhedsforhold ved arbejde med og på el-køretøjer

I april og oktober holdt vi seminarer omkring sikkerhed ved arbejde med el-køretøjer. Seminaret er udviklet i samarbejde med SKAD.

Deltagerne fik indblik i de generelle sikkerhedsforhold ved arbejde med og på el køretøjer. De lærte om væsentlige forhold ifm. højvoltage, sikkerhedsudstyr og sikkerhedstiltag, brandfare, ladning, bygningsforhold, samt lovmæssige krav til arbejdsgiver.

Vi fik også gennemgået de væsentligste forhold, man som virksomhed skal være opmærksom på, hvad angår kontrol ved indkøb af elbiler, opbevaring og klargøring, samt håndtering af reklamationer med fokus på batteriet.

Stor succes med vores opfølgende uddannelsesindsats

Gennem de seneste to et halvt år har vi haft fokus på efter- og videreuddannelse af personale ansat under HK-overenskomsten.

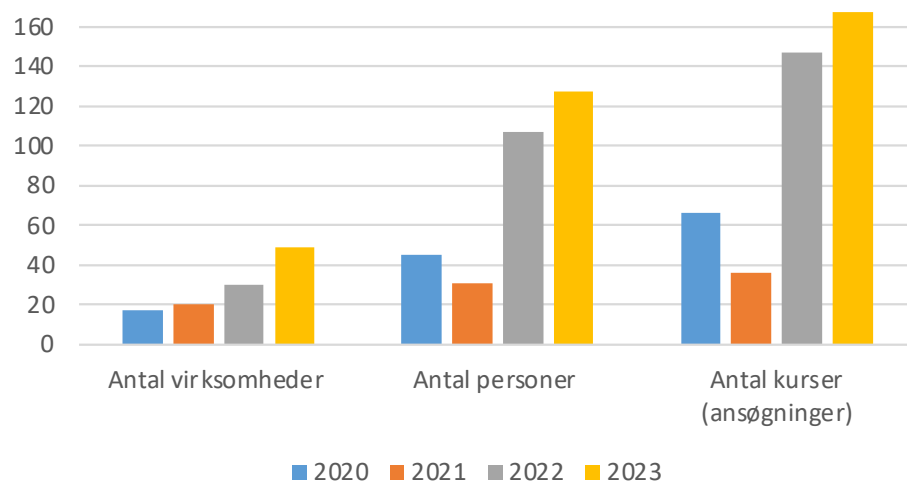
Vi søgte Børne- og Undervisningsministeriets pulje til opfølgende uddannelse, og siden har vi udbudt mange aktiviteter. Vi har lavet hjemmesiden såkandu.dk, som indeholder information og inspiration til efter- og videreuddannelse. Vi har lavet videoer med medlemmer, der har gjort brug af vores kompetencefond. Der er lavet flyers, plakater og postkort, som I har fået udleveret. Vi har besøgt flere af jer, og rigtig mange er blevet kontaktet pr. telefon.

Vi har afholdt flere webinarer, hvor vi har informeret om HK-Kompetencefonden, og har holdt tematiserede webinarer med fokus på et specifikt emne efterfulgt af et fysisk kursus, man kunne tilmelde sig. Webinarerne har været en stor succes og givet inspiration til mange, som efterfølgende har søgt om støtte fra kompetencefonden.

Det betyder, at endnu flere virksomheder har valgt at benytte sig af HK-kompetencefonden end nogensinde før. Hele 52 af vores medlemsvirksomheder har søgt fonden mod 30 i 2022 og 20 i 2021. Kurserne er også fordelt på flere personer end tidligere. 139 medarbejdere har været afsted i 2023 mod 107 personer i 2022 og 31 personer i 2021, så det synes vi er en super flot stigning, hvilket vi helt klart mener, er en effekt af dette projekt.

Når det regner på præsten, drypper det på degnen, siger et dansk ordsprog. – Det betyder her, at flere også får søgt kompetencemidler til medarbejdere på Dansk Metal/3F overenskomstområdet, hvilket har betydet, at vi tidligt i 2023 måtte melde ud at puljen allerede var tømt for i år.

Vi opfordrer stadig alle til at få planlagt efteruddannelse og få tilmeldt medarbejdere til kurser og søge midler fra kompetencefonden hurtigst muligt, så I også kan få del i puljerne, hvis I er medlem af DM-Arbejdsgiver.

Statistik DMA HK-kompetencefond

Medlemsvirksomheder

Pr. 1. januar 2024

● ML-PVA: 28 medlemmer

● ML-E: 32 medlemmer

MEDLEMMER SEKTION I

- Aksel Benzin A/S
- Bay Christensen A/S
- CNH Industrial Danmark A/S
- Conmas Aps
- Engcon Danmark A/S
- Erenfred Pedersen A/S
- H.P. Entreprenørmaskiner A/S
- Hydrema Danmark A/S
- Ib E. Mortensen A/S
- JAMAS A/S
- Johs. Møllers Maskiner A/S
- KSM Maskinservice ApS
- Leica Geosystems A/S
- Ljungby Service
- Maskiner A/S
- Meldgaard A/S
- Nellemann Machinery A/S
- OP System Danmark A/S
- Reesink Construction
- Scantruck A/S
- S.D. Kjærsgaard A/S
- Skovteknik.dk
- Snertinge Maskinforretning A/S
- Steelwrist AB
- Stemas A/S
- Stenderup A/S
- TBS Maskinpower ApS
- TZACHO P/S
- V. Løwener A/S
- Volvo Entreprenørmaskiner A/S
- Wirtgen Denmark A/S
- Zeppelin Danmark A/S

Chefmøder

I maj og juni blev der afholdt chefmøder fire forskellige steder i landet – Kolding, Viborg, Ringsted og Bornholm. Denne gang var ledere fra både Dansk Maskinhandlerforening, Maskinleverandørerne, Brancheforening for Skov-Have-Park forretninger og GAFSAM inviteret.

Der var god opbakning og god dialog ved møderne, hvor vi kom omkring flere arbejdsområder.

Vi havde fokus på:

- Aktuelt HR herunder OK'2023
- Messer – nye som etablerede
- Den grønne omstilling og tilskudsordninger dertil
- Omstillingen til el i vores brancher
- Trafik og færdsel
- EU-arbejdet
- Skills og rekruttering

Birgit Karlsen indledte møderne med at fortælle om overenskomsttaftalerne, og hvad det betyder - herunder bl.a. styrkelse af tillidsrepræsentantens rolle, ændring i pensionssatser pr. 1. juni og nye barselsregler pr. 1. juli.

Derefter forklarede hun om ændringer i lovgivningen og aktuelle problemstillinger som bl.a. ansættelse af udenlandsk arbejdskraft - herunder medarbejdere fra Ukraine - og ny lov om ansættelsesbeviser.

Marie Sparre fra PensionDanmark fortalte om opsparingstyper og udbetalinger og afkast, samt hvordan virksomheder og medarbejdere kan gøre brug af sundhedsordningen.

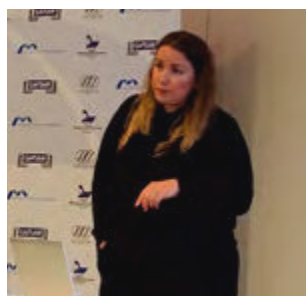
Herefter gennemgik Carsten Færge, hvordan man får styrket sin konkurrenceevne ved proaktivt og med eksternt

sparring at få udarbejdet CO2-beregning og få lavet en klimarapport, ESG-mål og udarbejdet en handlingsplan. Derudover gennemgik han FN's Verdensmål og muligheder for at nå egne mål.

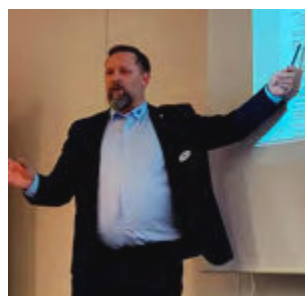
Et altid populært emne er trafik og færdsel, hvor bl.a. kravet om typegodkendelse i Danmark endnu engang var på programmet. De gamle regler fortsætter indtil videre. Der var også gennemgang af reglerne for store servicebiler til særlig anvendelse, som kun kan tillades op til max. 7.500 kg. Når man er omfattet af køre/hviletidsregulativet (ud over 100 km. radius eller over 7.500 kg, eller ikke er håndværker), holder færdselsstyrelsen øje med, om man overholder arbejdstidsregler via takograf.

Birgit Karlsen

Marie Sparre

Per Hedetoft

Carsten Færge

Climmar

Hvem er CLIMMAR?

CLIMMAR – vores europæiske sammenlutning omfatter 16 nationale brancheforeninger, der har at gøre med handel og service indenfor landbrug-, entreprenør- og park og anlægsmaskiner.

CLIMMAR repræsenterer mere end 19.000 virksomheder i hele Europa, som beskæftiger knap 170.000 ansatte. Sammenlagt servicerer disse virksomheder godt 3,1 mio. landbrug med et samlet areal på næsten 2,0 mia. hektar jord. Dette er vigtigt at fremhæve – bl.a. fordi størstedelen af dansk lovgivning fødes i EU – og vores branche er i denne sammenhæng ingen undtagelse.

CLIMMAR er en paraplyorganisation for de nationale medlemsorganisationer.

CLIMMAR er til stede og gør sin indflydelse gældende ved de europæiske omstillingstavler for standardiserings- og reguleringsinitiativer, fastlægger europæiske markedstal og garantibetingelser, samt traktorsalgspartners tilfredshed med deres mærker. Derudover tager CLIMMAR sig af problemstillinger, der opstår i alle lande, f. eks. træning og videre-

uddannelse, rekruttering af unge, positiv imageopbygning for industrien og professionen, er aktiv på internationale messer og professionelle konkurrencer.

Her spiller Danmark en stadig mere central og vigtig rolle. Per Hedetoft fra sekretariatet repræsenterer CLIMMAR i flere EU-grupper og bl.a. OECD-grupper (elektriske traktorer og robotter) samt en ny- afsluttet ISO-gruppe. EU-grupperne er WGAT og NRMM.

CLIMMAR medlemmer

- **Østrig:**
ARGE Landtechnik, Wien
- **Belgien:**
Fedagrim, Brüssel
- **Schweiz:**
AMSuisse, Zürich og Aarberg
- **Tjekkiet:**
SDZT, Brünn
- **Tyskland:**
LandBauTechnik-Bundesverband, Essen
- **Danmark:**
Dansk Maskinhandlerforening, Kolding
- **Frankrig:**
SEDIMA, Paris
- **Storbritannien:**
BAGMA, Birmingham

- **Ungarn:**
MEGFOZ, Gödöllő
- **Italien:**
FEDERACMA, Rom
- **Luxembourg:**
FEMAL Luxembourg
- **Letland:**
LTRTA, Riga
- **Holland:**
Fedecom, Nieuwegein
- **Polen:**
PIGMIUR, Torun
- **Sverige:**
ML, Stockholm
- **Slovakiet:**
AGRION, Nitra

Præsident: Roberto Rinaldin
Vicepræsident: Stefan Sprock og Stéphane Leblond
Kasserer: Howard Pullen

Se mere om Climmar på
www.climmar.com

Climmar kongres i Gdansk 2023

Samarbejdsaftaler

Kontaktperson:

Jacob Olesen, Key Account Manager
Telefon: +45 88 13 95 58
Mobil: +45 60 38 05 58
jacob.olesen@wtwco.com
www.wtwco.uk

WTW forsikringsmægler

Maskinleverandørerne og WTW har etableret et samarbejde for at sikre medlemmerne en unik forsikringsaftale, som er skræddersyet til branchen. WTW grundlæggende filosofi er, at forsikring skal være nemt, simpelt og dække når behovet opstår. En normal forsikring består af en begrænset basisdækning med en lang række tilkøbsmuligheder. Dette medfører en væsentlig risiko for manglende dækning ved skader, enten på grund af tidligere fravalg eller forglemmelser. Forsikringsaftalen tilbyder derimod

en meget bred standarddækning, hvor de normale tilkøbsdækninger automatisk er inkluderet. Dette giver medlemmerne tryghed og den rigtige dækning, når behovet opstår. Endda til en meget konkurrencedygtig præmie, da ML som en del af Dansk Maskinhandlerforening, opnår en betydelig indkøbsfordel.

Du har mulighed for ganske uforpligtende at få et tilbud på dine forsikringer gennem WTW.

MediDyne ZOLL hjertestarter

MediDyne

Aftalen med MediDyne om, at man kan købe deres Zoll hjertestartere til en fornuftig pris er stadig gældende. Det er også muligt at leje en hjertestarter igennem vores aftale med MediDyne.

Hvert år rammes ca. 4.000 danskere af pludseligt, uventet hjertestop uden for hospitalerne. Ca. 10 % af disse personer overlever. Hurtig og rigtig førstehjælp indenfor få minutter er afgørende. Hjertelungeredning er vigtig førstehjælp, men den mest effektive behandling af hjertestop opnås, når god

hjertemassage kombineres med brug af en hjertestarter.

ZOLL AED Plus hjertestarter har indbygget REAL CPR Help®, som måler og registrerer, hvordan du giver hjertemassage – og som giver dig feedback, der hjælper dig med at gøre det rigtigt. Meddelelser via lyd og billeder hjælper dig til at yde livreddende førstehjælp med selvtillid og overblik.

ZOLL AED Plus hjertestarter efterlever alle Sundhedsstyrelsens krav og specifikationer til en hjertestarter.

Kontaktperson:

Stig Wetterstrøm
Telefon: +45 20 90 43 20
E-mail: swe@pensionsselskabet.dk

PensionsSelskabet pension & health care services

Denne brancheaftale indeholder mulighed for pensionsordning til medlemsvirksomhedernes ejerledere og jeres ansatte.

Der kan laves aftale for de medarbejdergrupper, som virksomheden ønsker:

- Medarbejdere uden overenskomst.
- Medarbejdere med overenskomst.
- Ledergruppen.

Fordele:

- Udbetaling til virksomheden ved længelevende sygdom.
- Bedre sikkerhed ved sygdom.
- Lave administrationsomkostninger.
- Personlig rådgivning.
- Fleksibilitet.
- Sikring af medarbejderens børn ved kritisk sygdom.
- Mulighed for sundhedsforsikring.
- Bedre vilkår på en fælles pensionsaftale.

Kontaktperson:

Carsten Færge
Telefon: +45 21 64 76 12
carsten@dansmaskinhandel.dk
www.zero-carbon.dk

Apollo Management

Apollo Management tilbyder rådgivning og opgaveløsninger inden for grøn omstilling, finansiering og forretningsudvikling. Sparring om grøn omstilling, udarbejdelse af klimarapport, SDG-mål, handlingsplaner og ESG-nøgletal, som der er blevet mere fokus på blandt beslutningstagere, slutbrugere, banker med flere. Du kan få beregnet din virksomheds CO₂-belastning som et grundlag for en handlingsplan, der skal

have til formål at mindske CO₂-påvirkningen. Du får en såkaldt KlimaRapport Basis, der også indeholder udvalgte ESG-mål, som kan bruges i både intern og ekstern kommunikation.

Aftalen omfatter en rabat på den indledende KlimaRapport – og er der flere virksomheder i en koncern er der derudover tilknyttet en koncern-rabat.

Kontaktperson:

Tom Pedersen
Telefon: +45 30 55 96 95
tp@avista-oil.dk
www.avista-oil.dk

Avista Oil Danmark A/S

Aftalen med Avista Oil, hvor alle medlemmer kan opnå en rabat på diverse hjælpemidler; opsamlings- og opbevaringstanke er stadig gældende, selvom der af og til kommer ændringer i forhold til priser og nogle gange beskeder i forhold til hvem, der officielt har vundet retten til at indsamle spildolie.

Gratis afhentning af spildolie

Samarbejdsaftalen betyder, at de medlemmer, der leverer deres spildolie, også kan gøre brug af tilbud om billigere udstyr til at opsamle

samt opbevare såvel olier som bremsevæske, filtre, batterier mm.

Avista Oil garanterer, at de rensrer den brugte olie, så den kan genanvendes som smøreolie. Det vil sige, at de store selskaber kan generhverve den rensede "råolie", og så kan de tilføje diverse additiver, der gør, at olien igen kan overholde de forskellige smørekrav.

Samarbejdsaftaler – fortsat

Falck

For medlemmer med tilknytning til sekretariatet er der indgået en brancheaftale med Falck.

Med denne aftale bliver der mulighed for en løsning, som kan indeholde følgende:

- Årligt lovpligtigt eftersyn af brandmateriale
- Herunder gennemgang af nuværende setup, samt mulighed for rådgivning ved nye adresser
- Førstehjælpsskasser, forbindsstoffer, øjenskyll m.m.
- Kontant køb samt mulighed for køb af opfyldning efter behov
- Hjertestarter
- Både leasing og kontant køb
- Falck Guard (Fire Trace – brandslukningsanlæg til maskine og pressere)
- Der er også mulighed for sidemandsoplæring så I fremadrettet selv kan montere.

Kontaktperson:

Flemming Nissen
Telefon: +45 30 34 96 84
flemming.nissen@falck.dk
www.Falck.dk
www.Falckteknik.dk

Det er muligt kun at få lavet en aftale med produkter, I har brug for, og I skal derfor ikke have alle produkter med for at få adgang til aftalen.

De medlemmer der allerede i dag har en aftale med Falck, kan få tilpasset deres aftaler i forhold til de nye priser og muligheder ved at kontakte Flemming Nissen.

De af jer, der ikke har en aftale med Falck, vil blive kontaktet løbende i forhold til, om I har interesse i et besøg, hvor aftalen vil blive gennemgået. I er selvfølgelig også selv velkomne til at kontakte Flemming for at booke et møde.

Advokaternes Inkasso Service

Medlemsvirksomhederne kan få inkasso uden omkostninger og 20 % rabat på advokatbistand.

Konceptet går videre end no-cure-no-pay, idet Advokaternes Inkasso Service ved udenretlig behandling alene tager den del af det inddrevne, der ligger udover fakturaen, dvs. renter, salærer og gebyrer. Medlemmerne beholder fakturaens hovedstol. Lykkes det ikke at inddrive kravet, er det gratis.

For behandling i fogedretten koster det et fast beløb på kr. 800,- ekskl. moms og salær, og lykkes inddrivelsen tilfalder ovennævnte beløb i tillæg Advokaternes Inkasso Service. Medlemmet modtager således hele fakturaens hovedstol alene fratrullet kr. 800,-.

Kontaktperson:

Torben Stohn
Telefon: +45 88 53 55 53
info@inkassoadvokat.dk
www.inkassoadvokat.dk

Advokaternes Inkasso Service kontakter debitor på alle hensigtsmæssige måder, breve, mails og tlf. Hvis det efter en kreditvurdering af debitor giver mening, foretager de udkørende fogedforretning.

Som advokatkontor behandler de indsigelser og giver møde i retten i alle sager, uanset om de løftes ud af småsagsprocessen. Prisen afhænger som udgangspunkt af tidsforbruget.

Det er enkelt at oprette en sag via Advokaternes Inkasso Service hjemmeside på adresse www.inkassoadvokat.dk.

Bruger du Dinero, e-conomic, Billy regnskabsprogram eller Minuba, kan du nu overføre dine ubetalte fakturaer og rykkerbreve til Advokaternes Inkasso Service med et enkelt klik på musen.

Louis Nielsen – Briller

Erhvervsaftale med Louis Nielsen giver tilskud til

- Skærmbiller
- Sikkerhedsbriller
- Arbejdsbriller
- Medarbejderrabat på briller
- Synsprøver med udvidet helbredsundersøgelse

Anskaffelse af skærm- og sikkerhedsbriller sker ved, at medarbejderen inden sit besøg hos Louis Nielsen, rekvirerer en rekvisition hos nærmeste leder.

For at jeres medarbejdere kan gøre brug af medarbejdertilbuddet, skal de have adgang til vores egen Louis Nielsen firmaside, hvor de kan udskrive deres personlige rabatkuponer. For mere information kontakt sekretariatet.

Kontaktperson:

Jan Sølvér Svendsen
Telefon: +45 96 35 13 82
jss@dkamr.dk

Dansk Arbejdsmiljø Rådgivning

Maskinleverandørerne og Dansk Arbejdsmiljø Rådgivning har indgået en aftale om rådgivning indenfor arbejdsmiljø for foreningens medlemmer.

Dansk Arbejdsmiljø Rådgivning tilbyder vejledning og opdatering i gældende lovgivning, og har konsulenter, der er specielt uddannede til at rådgive netop maskinfor-

retninger indenfor de specielle forhold, der er gældende her.

Rådgivningen vil blive afregnet til en fast lavere pris, når man er medlem af foreningen. Dansk Arbejdsmiljø Rådgivning dækker hele Danmark og svarer på telefonen døgnet 24 timer.

Kontaktperson:

Peter Enevoldsen
Telefon: +45 23 33 11 85
peter.enevoldsen@lyreco.com
www.lyreco.dk

Lyreco

Brancheaftalen med Lyreco omfatter gratis fragt på alle ordrer; rabatter på kontorartikler; tryksager; tonere, væmemidler samt catering-, afløsnings- og sikkerhedsprodukter.

Ingen minimumsbestilling.

Samarbejdsaftaler – fortsat

Falck Healthcare Krisehjælp til ejerledere

Ejerledere kan også få brug for krisehjælp. Derfor er der indgået en aftale om Krisehjælp til ejerledere med Falck Healthcare som en del af medlemskabet i Maskinleverandørerne. Formålet med dette er at forebygge psykiske eftervirkninger hos foreningens medlemmer efter arbejds- og privatrelaterede hændelser.

Adgang til nedsat responstid

Falck Healthcare yder hjælp med en responstid på max 4 timer fra kunden kontakter Rådgivningscenteret til psykologens

første face-to-face kontakt med klienten overalt i Danmark.

Alvorlige hændelser: Foreningens medlemmer dækkes i tilfælde af:

- Ulykker.
- Dødsfald.
- Vold og trusler om vold herunder røveri og røveriforsøg.
- Medarbejderens alvorlige sygdom og død (herunder dækkes også nærmeste pårørende).

Kontaktperson:

Falck Healthcares Psykologiske
Rådgivningscenter
Ring døgnet rundt på telefon
+45 70 10 20 12

Scandic

Sekretariatet har indgået en brancheaftale med Scandic-hotellerne i Danmark, Norge, Sverige, Finland, Tyskland og Polen. Aftalen gælder for alle medlemmer tilknyttet sekretariat og deres ansatte, den kan også bruges privat.

Aftalen gælder rabat på overnatning i ovennævnte lande samt rabat på møder, der afholdes på danske Scandic-hoteller.

Aftalen må gerne bruges privat, bookingen skal foretages via Scandics Websites eller

app. Tilmelder man sig deres loyalitetsprogram Scandic Friends, kan man som medlem nyde flere fordele. Man optjener point, når man bor hos Scandic og spiser i deres restauranter. Husk blot, at få alle dine køb skrevet på værelsesregningen. Dine point hjælper dig med at nå op på næste level, og giver dig mulighed for at booke bonusnætter samt giver dig ekstra fordele hos deres partnere.

K. Thomsen Udbudsrådgivning

K.Thomsen Udbudsrådgivning er en enkeltmandsvirksomhed, der yder konsulentbistand til virksomheder, der ønsker at byde ind på offentlige udbud. Rådgivningen varierer fra afklaringer af begreber i udbudsmaterialet til udformning af virksomhedens tilbud og alt derimellem.

Offentlige udbudsprocesser er ofte besværlige og tidskrævende. Specielt for mindre virksomheder som ikke nødvendigvis har ekspertisen eller tiden til at navigere

den snørklede jura, der omgiver offentlige udbud. Dertil kommer, at offentlige institutioner, som fx kommuner og regioner, ikke nødvendigvis fokuserer på de samme kvalitetskrav som private kunder og andre erhvervsdrivende. Det er her, K. Thomsen Udbudsrådgivning kan bidrage med værdifuld støtte.

K. Thomsen Udbudsrådgivning giver rabat på normal timepris for alle Sekretariatets medlemmer.

Kontaktperson:

Kristoffer Thomsen
Telefon: +45 29 42 63 07
ket@kthomsenudbud.dk

ML-Statistik 2023

Salg af entreprenørmateriel i Danmark 2019-23

	2019	2020	2021	2022	2023
Gravemaskiner på bånd 0 – 5,0 tons	1031	696	882	1012	1182
5,1 tons og derover	402	394	516	432	511
Gravemaskiner på hjul	44	54	42	54	77
Grave/læssemaskiner	106	109	128	92	46
Gummihjulsæssere 0 – 5,0 tons	548	524	553	592	430
5,1 tons og derover	358	348	473	396	466
Minilæssere	57	46	26	15	54
Teleskoplæssere	361	302	435	337	270
Larvebåndsdozere	18	31	30	11	21
Larvebåndslæssere	4	0	0	0	0
Dumpere	138	64	169	211	268
Tromler	49	26	90	88	83
I alt	3.104	2.594	3.344	3.240	3.408

Kilde: Maskinleverandørernes statistik

Bestyrelsen

Bestyrelsen i Maskinleverandørerne – sektion I består i 2023 af: Jan Dahl, Wirtgen Danmark A/S – Formand Klaus Meldgaard, Meldgaard Handel og Robert Kjærgaard, Stemas A/S

ML-bestyrelsesmøder

Årets bestyrelsesmøder er afholdt fælles for begge sektioner, hvoraf et har været et internatmøde. På internatmødet blev der arbejdet med ML-strategien - herunder bl.a. fremtidens forening, der derefter har været et fast punkt på dagsordenen. Til at hjælpe os havde vi Jan Erik Elgaard, Elgaard Mancom.

Andre emner, der er blevet behandlet, er bl.a. medlemsrekruttering, Skills, messer, procedure omkring sikkerhed og instruktion ved levering af nye maskiner.

Derudover er der holdt flere udvalgsmøder om de enkelte messer.

www.maskinlev.dk

f Facebook.com/maskinlev/

MASKINLEVERANDØRERNE